

Heidi Pöllänen, Marjut Sedergren

”Se tuo lapsille iloa ja opitaan pitämään huolta”

Kaverikoiratoiminta lasten parissa

Opinnäytetyö
Sosiaalialan koulutusohjelma

Syyskuu 2010

MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU

Mikkeli University of Applied Sciences

KUVAILULEHTI

 <p>MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences</p>	<p>Opinnäytetyön päivämäärä</p> <p>19.10.2010</p>
<p>Tekijä(t) Heidi Pöllänen, Marjut Sedergren</p>	<p>Koulutusohjelma ja suuntautuminen Sosiaalialan koulutusohjelma</p>
<p>Nimeke</p> <p>”Se tuo lapsille iloa ja opitaan pitämään huolta” Kaverikoiratoiminta lasten parissa</p>	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää Suomen Kennelliiton rekisteröimää kaverikoiratoimintaa lasten parissa työskentelevien henkilöiden näkökulmasta. Halusimme selvittää, saako koirien läsnäolo minkäänlaista muutosta aikaan lasten käyttäytymiseen ja olisiko tämäntyyppiselle toiminnalle enemmänkin käyttöä lasten kanssa. Tutkimuksella haimme vastauksia seuraaviin kysymyksiin: Mitä järjestelyjä ja ammatillista osaamista henkilökunnalta vaaditaan? Millaista hyötyä saadaan kaverikoiratoiminnalla aikaan lasten parissa? Halusimme selvittää myös, voidaanko koirien avulla parantaa yhteisöllisyyttä yksikön sisällä ja voidaanko ei-toivottua käytöstä, pelkoja ja häiriökäyttäytymistä, lapsilla lieventää.</p> <p>Aineisto kerättiin kyselylomakkeella helmikuun 2010 aikana ja tutkimukseen osallistui vaasalaisen päiväkodin sekä SOS-lapsikylän yksikön työntekijöitä. Vastauksia saatiin kaiken kaikkiaan 17 kappaletta, eli vastausprosentiksi saimme 40 %.</p> <p>Vastaajien mukaan kaverikoiravierailut olivat hyvin toivottuja ja miellyttivät kaikkia osapuolia. Vierailut toivat iloa yksiköiden arkeen ja samalla lapsille pystyttiin opettamaan hyödyllisiä taitoja. Kaverikoiravierailujen koettiin lisäävän yhteisöllisyyttä sekä sosiaalista vuorovaikutusta yksikön sisällä. Kyselyn perusteella selvisi myös, etteivät vierailut aiheuttaneet henkilökunnalle liikaa ylimääräistä työtä ja järjestelyä, sillä vierailut järjestettiin usein yksiköiden pihalla. Allergiaa ja koirapelkoa ilmeni hieman sekä henkilökunnalla että lapsilla, mutta niitä ei koettu liiallisena tai vierailuja estäviksi tekijöiksi. Lapset saivat vapaasti olla koirien kanssa tekemisissä ja vastaajien mukaan myös koirapelkoa pystyttiin lieventämään kaverikoiravierailujen avulla. Vierailut koettiin hyödyllisinä lasten kanssa työskennellessä ja niiden toteuttiin toteutuvan jatkossa useammin ja säännöllisemmin.</p> <p>Jatkotutkimusaiheena voisi selvittää kaverikoiravierailujen merkitystä etenkin erityislapsille. Voidaanko koirien avulla kuntouttaa lapsia ja saada apua erityislusten sosiaalisiin, fyysisiin ja psyykkisiin ongelmiin? Myös tutkimukset varhaiskasvatusyksiköissä, kuten päiväkodeissa ja lastenkodeissa olisivat hyödyllisiä, sillä aihetta on tutkittu Suomessa todella vähän.</p>	
<p>Asiasanat (avainsanat)</p> <p>Kaverikoiratoiminta, varhaiskasvatus, lastensuojelu</p>	
<p>Sivumäärä</p> <p>41 s. + liitteet 4 s.</p>	<p>Kieli</p> <p>suomi</p>
<p>URN</p> <p>http://www.urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2010110214083</p>	
<p>Huomautus (huomautukset liitteistä)</p>	
<p>Ohjaavan opettajan nimi</p> <p>Virve Jussila</p>	<p>Opinnäytetyön toimeksiantaja</p>

DESCRIPTION

 <p>MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences</p>		Date of the bachelor's thesis 19th October 2010
Author(s) Heidi Pöllänen, Marjut Sedergren		Degree programme and option Social Work
Name of the bachelor's thesis "It brings joy to children and learns to take care of". The Use of Therapy Dogs with children		
Abstract <p>The aim of this bachelor's thesis was to study the use of therapy dogs registered with the Finnish Kennel Club from the point of view of the staff working with children. The goal was to find out if the presence of dogs change the behavior of children and would this sort of activity be more used working with children. In our research we tried to answers the following questions: 1.What arrangements are required for staff? 2. What professional skills are required for staff 3? Are there any benefits of using therapy dog activities with children?</p> <p>The material was collected with a questionnaire in February 2010. One nursery school and one SOS Children`s Village unit participated in survey. 17 staff members (40 per cent of the staff) answered our questionnaire.</p> <p>According to the results, visits from therapy dogs were eagerly anticipated and positive events enjoyed by both the children and the staff. Visits brought joy to units and at the same time children were taught some useful skills. Visits from the therapy dogs were considered to increase the sense of community and social interaction within the unit. According to the survey the staff did not feel that the therapy dog visits had substantially increased their workload. There seemed to be a little allergy and fear of dogs but that did not prove to be real obstacles to the visits. Children were free to play with the dogs and according to respondents' visits relief the fear of dogs. Visits from therapy dogs were considered to be useful and the staff hoped that the therapy dog visits would continue in the future and that the visits would take place more frequently and more regularly.</p> <p>There is still call for further, more extensive study in the use of therapy dogs with especially special children. Studies from other early childhood units, like day-care center and children´s home would be useful because subject has been studied so little in Finland.</p>		
Subject headings, (keywords) Therapy dog activity, early childhood education, child welfare		
Pages 41 p. + app. 4 p.	Language Finnish	URN http://www.urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2010110214083
Remarks, notes on appendices 		
Tutor Virve Jussila		Bachelor's thesis assigned by

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	1
2	KOIRAT IHMISTEN APUNA	2
2.1	Kaverikoiratoiminta	2
2.2	Koirien käyttö ihmisten parissa	3
2.3	Koiran vaikutuksia ihmiseen	4
2.4	Koiran vaikutuksia lapsiin	5
3	ELÄINTERAPIAT	7
4	LAPSUUS IHMISEN ELÄMÄNVAIHEENA	8
4.1	Vuorovaikutus.....	8
4.2	Varhaiskasvatus	9
4.3	Lastensuojelu	10
5	TUTKIMUSONGELMAT	10
6	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	11
6.1	Aineiston hankinta	11
6.2	Aineiston keruumenetelmä, käsittely ja analyysi.....	11
6.3	Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus	13
7	KYSELYN TULOKSET	14
7.1	Taustatiedot.....	14
7.2	Sosiaaliset vaikutukset.....	17
7.3	Toiminnan vaikutukset lapsiin.....	18
7.4	Toiminnan vaikutukset henkilökuntaan.....	24
7.5	Tilojen järjestely ja suunnittelu.....	28
7.6	Kaverikoiratoiminta yksiköissä	29
7.7	Vapaa sana	32
8	POHDINTA	33
	LÄHTEET	39
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

Tutkimme opinnäytetyössämme lasten parissa työskentelevien henkilöiden kokemuksia kaverikoiratoiminnasta. Haluamme selvittää, saako koirien läsnäolo minkäänlaista muutosta aikaan lasten käyttäytymiseen ja olisiko tämäntyyppiselle toiminnalle enemmänkin käyttöä lasten kanssa. Tutkimuksella haemme vastauksia seuraavanlaisiin kysymyksiin: Miten henkilökunta kokee kaverikoiravierailut, mitä järjestelyjä ja ammatillista osaamista henkilökunnalta vaaditaan sekä millaista hyötyä saadaan käyttämällä kaverikoiratoimintaa lasten parissa? Lisäksi haluamme selvittää, voidaanko koirien avulla parantaa yhteisöllisyyden tuntua yksikön sisällä, ja voidaanko ei-toivottua käyttäytymistä, kuten pelkoja tai häiriökäyttäytymistä lapsilla lieventää. Tutkimuksellamme haluamme saada monipuolisen kokonaiskuvan kaverikoiratoiminnasta lasten parissa, niin hyvistä kuin huonoistakin kokemuksista.

Kaverikoiratoiminta on pyyteetöntä vapaaehtoistoimintaa, jonka tarkoituksena on ilahduttaa ihmisiä. Vapaaehtoistoiminta on mm. järjestöjen toimintaa, jolla tuetaan ja täydennetään julkisia palveluja, ja siten sen tulee ennen kaikkea keskittyä ennaltaehkäisevään työhön (Lehtinen 1997, 17, 19.) Kaverikoiratoiminnan kohdalla tämä merkitsee esimerkiksi lasten fyysisten, psyykkisten ja sosiaalisten taitojen kehittämistä ja parantamista koiran avulla jo varhaisesta lasten vaiheesta lähtien.

Kaverikoiratoimintaa on tutkittu Suomessa hyvin vähän, ja etenkin lapsiin kohdistuvaa tutkimustietoa ei ole juuri ollenkaan. Vanhusten ja vammaisten kohdalla on saatu merkittäviä positiivisia tuloksia kaverikoiratoiminnan ansiosta, joten oletamme koiran saavan aikaan samanlaisia vaikutuksia myös lapsissa. Säännölliset koiravierailut ovat saaneet vanhukset ja vammaiset voimaan paremmin niin henkisesti kuin fyysisestikin. (Lundgren & Paatero 2007.)

Tutkimuksemme on hyvin ajankohtainen, sillä kaverikoiratoiminta on yleistymässä ja kehittymässä koko ajan Suomessa. Koska aihetta ei ole juuri tutkittu, näemme hyödylliseksi tutkia asiaa itse. Lisäksi koemme, että tulevaisuudessa saattaisimme itse käyttää kaverikoiratoimintaa työskennellessämme lasten parissa. Omien kokemustemme perusteella koirien ja lasten välinen vuorovaikutus on ollut usein luontaista ja sujuvaa, sillä koirat ovat pitäneet lapsia vertaisinaan, eivätkä siten ole kokeneet heitä millään

tapaa uhkaavina. Koska omia havaintojamme ei voida kuitenkaan yleistää, on mielenkiintoista tutkia, millaista lasten ja koirien välinen vuorovaikutus on varhaiskasvatuksen ja lastensuojelun yksiköiden järjestämässä kaverikoiravierailuissa.

2 KOIRAT IHMISTEN APUNA

2.1 Kaverikoiratoiminta

Suomessa kaverikoiratoiminta sai alkunsa vuonna 2001 Paimiossa, jossa järjestettiin ensimmäinen kaverikoirakurssi. Kaverikoiratoimintaa on useassa eri kaupungissa, muun muassa Helsingissä, Vaasassa, Jyväskylässä ja Espoossa. Kaverikoirat vierailevat hyvin monenlaisissa paikoissa, esimerkiksi ikäihmisten palvelukodeissa, erilaisissa kehitysvammaisten asumisyksiköissä sekä lasten päiväkodeissa. Toiminnan laajetessa myös kiinnostus kaverikoiratoimintaan on lisääntynyt, ja kaverikoirat ovat olleet viime aikoina esillä useissa lehdissä ja televisiossa. (Suomen Kennelliitto, 7,15.)

Kaverikoirat ovat Suomen Kennelliiton rekisteröimä tavamerkki. Se on pyyteetöntä vapaaehtoistoimintaa, jonka tarkoituksena on tuottaa hyvää mieltä asiakkaille ja oman koiran hyvää tekevien ominaisuuksien jakaminen muillekin. Kaverikoiratoiminnan ideana on, että koira pelkällä läsnäolollaan, huomion antamisella ja kosketuksella saa aikaan hyviä vaikutuksia asiakkaissa. (Suomen Kennelliitto, 7-9.) Kennelliiton ohjeiden mukaan, kaverikoiran tulee olla luonteeltaan sellainen, joka ei säikäytä ihmisiä, eikä ahdistu tuntemattomien ihmisten käsittelystä. Koiran omistajan on kuitenkin seurattava tarkasti koiransa eleitä ja tarvittaessa rauhoitettava ympäristö, jos koira alkaa selvästi viestittää hermostumista. (Kennelliitto, 2010.)

Enäkosken & Routasalon (1998, 36, 102) mukaan koskettaminen on tärkeää meille kaikille, ja sen voima onkin välttämätöntä elämälle. Suomalaisessa kulttuurissa toisen ihmisen koskettelu ei ole luontaista ja varsinkin vieraiden ihmisten kohdalla kättely on usein ainoa kontakti toiseen ihmiseen. Kosketuksen hyväksymistä ja toisen koskettamista voidaan kuitenkin opetella ja kaverikoiratoiminnan avulla se voidaan toteuttaa luontevasti ja jokaiselle sopivalla tavalla.

Koiria koskettamalla saadaan joidenkin lasten kohdalla aikaan terapeuttisia vaikutuksia. On kuitenkin syytä muistaa, että positiivisista vaikutuksista huolimatta, kaverikoiratapaaminen ei ole varsinainen terapiatilanne, vaikka sillä selkeästi onkin terapeuttisia vaikutuksia asiakkaisiin. Kaverikoiratoimintaan lähtiessä koiranomistajan motiivina tulisi olla aito halu jakaa oman koiransa terapeuttiset vaikutukset, huomio ja ystävyyys sellaisen henkilön kanssa, jolla ei ole mahdollisuutta omaan koiraan. Koiran omistajan tulee ymmärtää, että joidenkin asiakkaiden oman kehonsa hallinnan puute, erilaiset käyttäytymishäiriöt tai yhteiskunnallisen soveliaisuuden rajojen ymmärtämisen puute voivat saada asiakkaan suhtautumaan koiraan ei-toivotulla tavalla. (Suomen kennelliitto, 9–11.) Jotta vierailusta ei tulisi epämiellyttävä kenellekään osapuolelle, tulee koiranomistajan olla valppaana ja tulkita koiransa eleitä ja ilmeitä jatkuvasti. Myös ennalta annetut tiedot puolin ja toisin auttavat valmistautumaan kaverikoirien vierailuihin.

2.2 Koirien käyttö ihmisten parissa

Kaverikoiratoiminta ei ole ainoa Suomessa järjestettävää ihmisten ja koirien vuoro-vaikutuksellista toimintaa. Myös Sathy Ry (Suomen amerikkalaisperäisten työkoirarotujen harrastajayhdistys ry) tarjoaa kaverikoiratoimintaa vastaavaa toimintaa. Erona kaverikoiratoimintaan on, että vierailun kohteena olevan laitoksen, yksikön tai yksittäisen ihmisen toivotaan maksavan koiranomistajalle muodollinen kulukorvaus. Muuten terapiakoiratoiminta on vapaaehtoistyöhön perustuvaa ja maksutonta. Lisäksi kaikille terapiakoirakokelaille tehdään aina Sathy ry:n terapiakoirakouluttajien suorittama virallinen terapiakoiraluonnetesti. Tästä selviää, voiko koira aloittaa varsinaisen terapiakoirakoulutuksen. (Sathy, 2010.) Kaverikoirille ei samanlaista koulutusta järjestetä. Riittää, että koira on tavallinen, vähintään 2-vuotias koira, joka on ihmisystävällinen ja jolla on hyvä ja luottavainen suhde omistajaansa (Suomen Kennelliitto, 8). Suomen kennelliiton ja Sathy ry:n kaverikoiratoiminnat muistuttavat käytännössä hyvin paljon toisiaan ja niiden välillä ei ole suurempia eroavaisuuksia.

Suomessa toimii avustajakoiriksi koulutettuja koiria ja niitä on koulutettu vuodesta 1994 lähtien. Koirat koulutetaan yksilöllisesti tekemään tehtäviä, joita niiden käyttäjät arkielämässä selviytyäkseen tarvitsevat. Koiran tehtäviin kuuluu esimerkiksi ovien avaaminen, valojen sytyttäminen, esineiden noutaminen ja nostaminen. Tarvittaessa

koira voidaan opettaa vetämään pyörätuolia tai toimimaan käyttäjän kävelytukena. Varsinaisten avustustehtävien lisäksi koira luo itsenäisyyden ja turvallisuuden tunnetta sekä lisää käyttäjän sosiaalisia kontakteja. Lisäksi avustajakoira vähentää myös henkilökohtaisen avustajan tarvetta. Tutkimusten mukaan avustajakoiran käyttäjät myös liikkuvat ja ulkoilevat huomattavasti enemmän kuin ilman koira olevat liikuntavammaiset. Tämän lisäksi avustajakoiralla on todettu olevan positiivinen vaikutus käyttäjän psyykkiseen hyvinvointiin. (Invalidiliitto ry. 2010.)

2.3 Koiran vaikutuksia ihmiseen

Voisi luulla, että ystävyys, arvonanto ja rakkaus olisivat mahdollista vain ihmisten kesken. Tämä ei kuitenkaan pidä paikkaansa. Ystävyydelle ja rakkaudelle rakentuu ihmisen mielenrauha ja turvallisuuden tunne. Koira voi olla hyvä ystävä ihmiselle, sillä koiralla on kaikki ne ominaisuudet joita kutsutaan inhimillisiksi hyveiksi kuten kiintymys, lämpö, yhteishenki, ystävyys ja turvallisuus. (Hallgren 1991, 11–14.) Kaikilla ihmisillä ei kuitenkaan ole ystäviä, eikä mahdollisuutta lemmikkiin. Siksi kaveri-koiratoiminta antaa monelle mahdollisuuden kokea koiralta saatavaa ystävyyttä ja huomiota.

Ihminen on psyko-fyysis-sosiaalinen kokonaisuus, ja tämän takia ihmisen tulisikin vaalia niin henkistä hyvinvointiaan, fyysistä kuntoa kuin ihmissuhteitaan, kaikkia tasavertaisesti. Varsin usein käy kuitenkin niin, että ensimmäisenä luovutaan fyysisestä aktiivisuudesta. (Kantaneva 2009, 11.) Koira pakottaa omistajansa säännölliseen ulkoiluun ja liikkumiseen, mikä vaikuttaa positiivisesti ihmisen fyysiseen kuntoon ja terveyteen. Nykyajan ihminen on etääntynyt luonnosta, mutta kaipaa sitä. Monet koiranomistajat kokevat luonnossa liikkumisen myös mahdollisuudeksi keskittyä omiin ajatuksiin ja olla yksin. Koiran kanssa on helppo liikkua luonnossa, virkistäytyä ja rentoutua siellä. Lisäksi koira on osa luontoa, luontokappale, joka toisin kuin ihminen elää vaistojensa ja tunteittensa varassa. (Jääskeläinen, 1999.)

Ruotsalainen koirapsykologi Anders Hallgren kertoo Yhdysvalloissa vuonna 1984 tehdystä laajasta tutkimuksesta, jossa tehtiin kysymyksiä sekä eläinten omistajille että ihmisille, joilla ei eläimiä ole, ja vertailtiin saatuja vastauksia. Tulokset osoittivat, että eläinten omistajat olivat tyytyväisempiä elämäänsä ja suhtautuivat elämäänsä va-

loisammin kuin ihmiset, joilla ei ollut eläimiä. Ruotsissa on jo monia vuosia sitten alettu ottaa koiria sairaaloiden pitkäaikaisosastoille, sillä hoitokoirista saadut tulokset ovat olleet erittäin myönteisiä. On lukuisia tapauksia, joissa henkisesti syvästi häiriintyneet ihmiset ovat saaneet otteen todellisuudesta koiran avulla. Potilaat ovat muuttaneet aktiivisemmiksi, hoitoajat ovat lyhentyneet ja koirat ovat tuoneet iloa masentuneille. (Hallgren 1991, 16, 17, 27.)

Lundberg & Paatero (2007, 31) tutkivat kaverikoiravierailujen vaikutusta vanhainkodissa. Vierailujen todettiin ilahduttavan vanhuksia ja lisäävän heidän sosiaalista kanssakäymistään. Hallgrenin (1991, 44–45) mukaan monet vanhat ihmiset pelkäävät poistua asunnostaan ja eristäytyvät, mutta koirasta he saavat hyvän syyn lähteä ulos. Koira myös helpottaa keskusteluun pääsemistä muiden ihmisten kanssa ja siitä keksii monia keskustelunaiheita jopa tuntemattomien kanssa.

2.4 Koiran vaikutuksia lapsiin

Kasvat lapset voivat tehokkaasti hyödyntää koiran myönteisiä psykologisia vaikutuksia, sillä lapset ovat kehittyviä yksilöitä. Se, mitä lapsuudessa tapahtuu, tulee vaikuttamaan lapsen myöhempään tapaan suhtautua stressitilanteisiin, toimia sosiaalisesti, kohdata pulmia ja hallita muita psykologisia toimintoja. (Hallgren 1991, 27.)

Perheissä, joissa on lemmikki, lapsilla on hyvä mahdollisuus oppia ottamaan vastuuta elävästä olennot. Lapset ovat myös usein luonnostaan kiinnostuneita eläimistä ja haluavat päästä tutustumaan tarkemmin karvaiseen kaveriin. Kaikki lapset eivät kuitenkaan uskalla olla tekemisissä koiran kanssa, ja jotkut voivat jopa pelätä koiria. Kaverikoirat antavat turvallisen mahdollisuuden ainakin lievittää koirapelkoa. (Suomen Kennelliitto, 17.) Jos lapsi saa onnistumisen kokemuksen pelon hallinnassa, lisää se hänen turvallisuuden tunnettaan (Kirmanen 2000, 126). Lapsuudessa saadut myönteiset koirakokemukset vaikuttavat myös siihen, ettei sitten aikuisenakaan pelkää koiria

Stenhammar (1997, 135) on tutkinut koiran vaikutusta lapsen sosiaaliseen kasvuun ja tutkimus osoitti, että koiralla on vankka kiintymyshahmon asema lapsen elämässä. Lapsi hakee turvaa koiran luota, jos hänellä on koiraan sellainen suhde, että hän voi luottaa siihen ja saada siten lohdutusta koiralta.

Eläimet eivät voi korvata ihmisten kosketuksella osoittamaa hellyyttä, mutta ne voivat olla tärkeitä hellyyden osoittamisen ja hellyyden saamisen lähde silloin, kun ihmiskosketus puuttuu. Tutkimuksessamme haluamme selvittää tämän toteutumista kaveri-koiravierailujen aikana, sillä kaikilla lapsilla ei ole omaa eläintä ja välillä ihmisen kosketuskin puuttuu. Eläin mahdollistaa usein hellien tunteiden näyttämisen ja toisi-naan on helpompi puhe- ja kosketuksella helmiä eläintä kuin toista ihmistä (Enäkoski & Routasalo 1998, 138). Joillekin on myös helpompi ottaa vastaan eläinten antamaa lohdutusta ja hellyyttä kuin vastaavasti toisen ihmisen hellyydenosoituksia.

Salo (2005, 53,56,71) on tehnyt projektitutkimuksen koulukoira- ja opetustyön tukena. Koirat näyttivät toimivan luokassa sosiaalisina katalyytteina eli koirat edistivät sosiaalista kanssakäymistä ja lisäsivät ryhmän välistä sosiaalista toimintaa. Joitain viitteitä koirien kiusaamista vähentävästä vaikutuksesta huomattiin. Oppilaat, opettajat ja lasten vanhemmat olivat yksimielisiä siitä, että vertailuryhmän luokkaan nähden koiraluokalla koettiin olevan parempi työrauha. Myös Thil on tutkinut koulukoira- ja opetustyön vaikutusta luokan sosiaaliseen ilmapiiriin. Koira edesauttoi olemuksellaan positiivisen ilmapiirin luomista ja tuo luokan oppilaille ensisijaisesti iloa. Koiran kautta voi purkaa ahdistunutta oloaan positiivisesti ja täten edesauttaa myönteisen tunneilmaisun syntymistä. Koira myös rauhoittaa ja tasapainottaa luokan ilmapiiriä, sekä opettaa luokassa suvaitsevaisuutta, koska koira ottaa vastaan jokaisen oppilaan samalla lailla. (Thil 2007, 42–43.)

Koiran vaikutus lapsen kehitykseen ilmenee ennen kaikkea sellaisten luonteenpiirteiden kehittymisenä, jotka liittyvät sosiaalisuuteen ja myötätunnon osoittamiseen. Lapsi, jonka perheessä on koira, kehittyy vastuuntuntoiseksi, empaattiseksi ja sosiaaliseksi. Päätöksensä tehdessään lapsi osaa kuunnella ja ottaa toiset huomioon (Stenhammar 1997, 138.) Lapsen psyykkisen kehityksen ja oppimisen näkökulmasta keskeistä on tunnetilojen vastavuoroinen jakaminen ja siihen liittyvä tunnetilojen ja käyttäytymisen yhteensovittaminen (Haapamäki ym. 2000, 57). Kaverikoira- ja opetustyön avulla pystytään tätä taitoa harjaannuttamaan, sillä lapset ovat aidosti vuorovaikutuksessa koirien kanssa ja koira hyväksyy heidät sellaisenaan kuin hän on.

Kuten aikuisistakin, myös osa lapsista on luonteeltaan toisia puheliaampia ja he osaa-
vat ilmaista tunteitaan helpommin kuin toiset lapset. Osalle puolestaan tunteiden il-
maisuu sanallisesti ei ole itsestäänselvyys, mutta käytössä voivat olla muut keinot kuten
maalaaminen tai tanssi. Vierailujen jälkeiset keskustelut ovat tärkeitä niin ryhmän ai-
kuisille kuin myös lapsille, sillä niissä jokainen pääsee kertomaan mietteitään koirien
vierailusta. Tunteiden ilmaisua voidaan myös harjoitella erilaisin keinoin, ja menetel-
mänä voivat olla esimerkiksi tunnekortit, joiden avulla opitaan tunnistamaan eri ilmei-
tä ja tunnetiloja. Aluksi tunteelle etsitään nimi ja sen jälkeen kuvataan kokemusta sekä
mietitään sen syytä ja ilmaisua. Hyvä tunteiden hallinta edistää ihmisten välistä vuoro-
vaikutusta, ja samalla vähentää ihmisen sisäisiä ja toisten ihmisten välisiä ristiriitoja.
(Kallio, Kerola, Kujanpää 2008.)

3 ELÄINTERAPIAT

Eläinten ja ihmisten välisen vuorovaikutuksen uskotaan vähentävän stressiä, lisäävän
motivaatiota ja hyvinvointitunnetta sekä edistävän viestintätaitoja ja myönteistä vuoro-
vaikutusta. Tämän vuoksi eläimiä on alettu käyttää apuna opetustyössä ja terveysalal-
la. Eläinten käytön terapeuttisena voimavarana voidaan jakaa useisiin eri kategorioi-
hin, näistä yleisimmät ovat Animal Assisted Activities (AAA) ja Animal Assisted
Therapy (AAT). AAA:ta ja AAT:ta on käytetty muun muassa vammaisten lasten,
esimerkiksi autistien ja muista oppimisvaikeuksista kärsivien parissa. Eläinten tarpeis-
ta huolehtiminen (esimerkiksi harjaaminen ja kaulusten ja pantojen pukeminen ja rii-
suminen) toimii motoristen taitojen paranemisen välineenä. Lapsia on usein helpom-
paa opettaa lukemaan eläinten kehonkieltä ja ymmärtämään eläinten tunteita kuin ih-
misten. AAT-menetelmää ei tulisi käyttää jos lapsella esiintyy terveyteen liittyviä
ongelmia, kuten allergiaa tai astmaa tai jos lapsen käytös aiheuttaa vammoja lapselle
itselleen tai eläimelle. AAA:ssa ja AAT:ssa käytettyjen eläinten tulee olla asianmukai-
sesti rokotettuja ja lisensoituja. Näitä menetelmiä käyttävät lukuisat joukot opettajia,
sosiaaalialalla työskenteleviä, terapeutteja ja psykologeja. Ei ole olemassa erityistä sää-
telyä eläinten käytöstä muiden tukitoimien ohella, kunhan käyttäjä ottaa huomioon
potilaiden ja eläinten terveyden ja turvallisuuden. (Kurtz 2008, 39–40.) Vaikka kave-
rikoiratoiminta ei olekaan varsinaista terapiatoimintaa, on sillä saatu aikaan positiivi-

sia tuloksia. Ihmisten ja eläinten välinen vuorovaikutus edesauttaa ihmisten henkistä hyvinvointia ja sosiaalista vuorovaikutusta myös muiden ihmisten kanssa.

4 LAPSUUS IHMISEN ELÄMÄNVAIHEENA

4.1 Vuorovaikutus

Lapsen itsetunto näkyy hänen sosiaalisissa suhteissaan. Lapsen huono itsetunto näkyy usein sosiaalisten taitojen puutteena. Hän ei osaa solmia ystävyys-suhteita eikä tukea muita. Hänellä on usein vähän erilaisia malleja ratkaista ongelmatilanteita ja hänen tietonsa oikeudenmukaisuudesta ja moraalisäännöistä ovat heikot. Lapsi, jolla on huono itsetunto, ei osaa toimia ryhmässä, koska hänen käyttäytymisensä ei ole rakentavaa eikä hän ole valmis jakamaan mielipiteitään muiden kanssa. Vuorovaikutustilanteissa lapsi, jolla on huono minäkuva, turvautuu muita lapsia useammin valehteluun, vähätelyyn, kiusaamiseen, pakenemiseen, syyttelyyn ja itkemiseen. Itsetuntonaan heikko lapsi pyrkii rajoittamaan osallistumistaan, jolloin hän ei saa virikkeitä tai uusia kokemuksia, josta seuraa epäonnistumisen kokemus ja sen jälkeen yhä enemmän oman osallistumisen ja käyttäytymisen rajoittamista. (Aho & Laine 1997, 46–47.)

Peltosen & Kullberg-Piilolan (2000, 73–74) mukaan leikki-ikäisenkin lapsen kanssa voi alkaa opetella empatiaa eli toisten asemaan asettumista. Tunteita voi opetella myös ulkoisesti, lapsi oppi harjoittelemalla kuvista miltä esimerkiksi iloinen näyttää tai miltä surullinen näyttää. Tarinat ja sadut voivat olla apuna kun toisen tilanteeseen samaistutaan. Lapsen voi olla helpompi samaistua kuvitteellisen hahmon tai vaikkapa eläimen asemaan kuin leikkikaverinsa vastaavaan.

Empaattisuutta pidetään usein kykynä, jota lapset voivat oppia hoivatessaan eläimiä. Tieteellisiä tuloksia asiasta on kuitenkin vähän, sillä tutkimus tällaisten vaikeasti mitattavien ominaisuuksien osalta on vielä pahasti kesken. Uudemmissa lasten ja eläinten suhteiden tutkimuksissa on kuitenkin yritetty mitata ja kartoittaa tällaisia henkisiä kykyjä, joiden kehityksen tukemiseen voitaisiin eläimiä käyttää lasten kasvatuksessa. (Salo 2005, 23.)

4.2 Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatus kattaa koko pikkulapsipedagogiikan kentän ja se on otettu Suomessa käyttöön 1970-luvun alussa, kun päivähoidon henkilöstön koulutusta alettiin suunnitella (Vilén ym. 2009, 186). Varhaiskasvatus on pienten lasten eri elämänpiireissä tapahtuvaa kasvatuksellista vuorovaikutusta, jonka tavoitteena on edistää lasten tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista (Stakes, 2009). Vuorovaikutus ei ole vain sujuvaa sanallista viestintää ihmisten välillä. Se on paljolti sanatonta kehomme kokonaisviestintää, mutta myös hiljaisuutta, läsnäoloa, toimintaa ja tekoja sekä oikea aikaisuutta vuorovaikutuksessa. (Haapamäki ym. 2000, 53.) Kaverikoiratoiminta ei vielä ole kovin yleistä varhaiskasvatuksen saralla, mutta kaverikoiratoiminnan yleistyessä on todennäköistä, että kaverikoirat ovat yleisemmin käytössä varhaiskasvatuksessa.

Päivähoitolaissa (1990/451 § 1) päivähoidolla tarkoitetaan lastenhoidon järjestämistä päiväkotihoidona, perhepäivähoitona, leikkikotitoimintana tai muuna päivähoitotoimintana. Päivähoito on toisaalta sosiaalipalvelua perheille, mutta toisaalta päivähoidon merkitys on myös kasvatuksellinen ja opetuksellinen. Päivähoito tarjoaa lapsen tarpeet huomioon ottavaa ikätason mukaista toimintaa (Vilén ym. 2006, 186).

Päivähoidon tulee tarjota lapselle jatkuvat, turvalliset ja lämpimät ihmissuhteet, monipuolisesti lapsen kehitystä tukevaa toimintaa sekä lapsen lähtökohdat huomioon ottaen suotuisa kasvuympäristö. Päivähoidon tavoitteena on tukea päivähoitossa mukana olevien lasten koteja kasvatustehtävissä sekä yhdessä kotien kanssa edistää lapsen persoonallisuuden tasapainoista kehitystä. Lapsen yksilöllisten tarpeiden ja iän mukaisesti päivähoiton tulee edistää lapsen sosiaalista, fyysistä ja tunne-elämän kehitystä sekä tukea lapsen älyllistä, esteettistä ja uskonnollista kasvatusta. (Ojala 1993, 178.) Koirien parissa puuhailu opettaa lapsille vastuuntuntoa, empaattisuutta ja sosiaalisia taitoja, joita lasten olisi hyvä harjoitella jo päiväkotiiässä. Päiväkoti tarjoaa jo nykyisellä toimintamuodollaan turvallisen ympäristön lapsille harjaannuttaa näitä taitoja, mutta harjoitusta voitaisiin myös parantaa kaverikoiratoiminnan tarjoamien mahdollisuuksien avulla.

4.3 Lastensuojelu

Lapsen oikeus ja etu erityiseen suojeluun perustuvat YK:N lapsen oikeuksien yleissopimukseen ja suomalaiseen lapsilainsäädäntöön. Ne antavat puitteet sille, mitä ymmärretään lapsen edulla ja erityisellä suojelulla. Jos lapsen elinolosuhteet eivät kykene vastaamaan lapsen tarpeisiin eikä lapsen etu toteudu toivotulla tavalla, on yhteiskunnalla oikeus puuttua lapsen elämään. (Puonti ym. toim. 2004, 3.) Järjestöillä on Suomessa ollut kautta historian merkittävä rooli lastensuojelupalvelujen tuottamisessa ja kehittämisessä (Upanne 2004, 341).

SOS-lapsikyläjärjestö on lastensuojelullinen järjestö, joka toimii 132 maassa. Lapsikylät tarjoavat maailmalla kodin ja turvallisen kasvu ympäristön hätää kärsiville lapsille. Suomessa SOS-lapsikylät tarjoavat yhteisöllisesti tuettua perhehoitoa kuntien huostaanottamille lapsille. (SOS-lapsikylä, 2010.) SOS-lapsikylän arvojen mukaan jokaisella lapsella on oikeus kasvaa perheessä rakastettuna, arvostettuna ja turvassa. SOS-lapsikylä tarjoaa tukea tarvitseville lapsille perheenomaista hoitoa ja osallistuu lapsen ja nuoren perheen ja lähiyhteisöjen tukemiseen. (SOS-lapsikylä, 2010.) Kaverikoiria on ollut käytössä myös lastensuojelun parissa ja uskomme, että koirien läheisyydestä ja niiden tuomasta turvasta olisi hyötyä etenkin erityistukea tarvitsevien lasten parissa työskennellessä.

5 TUTKIMUSONGELMAT

Tällä tutkimuksella halusimme selvittää, millaista kaverikoiratoiminta on lasten parissa työskentelevien henkilöiden näkökulmasta. Tutkimuksella haemme vastauksia seuraavanlaisiin kysymyksiin:

1. Miten molempien yksiköiden työntekijät kokevat kaverikoiravierailut?
2. Mitä järjestelyjä ja ammatillista osaamista yksiköiden työntekijöiltä vaaditaan?
3. Millaista hyötyä saadaan käyttämällä kaverikoiratoimintaa lasten parissa?

6 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

6.1 Aineiston hankinta

Sopivien tutkimuskohteiden löytyminen osoittautui opinnäytetyössämme ongelmalliseksi. Alkuperäisen suunnitelman mukaan halusimme kerätä aineistoa Mikkelin ja sen lähikuntien päiväkodeilta, mutta sopivien kohteiden puuttuessa päätimme laajentaa aluetta koko Suomen kattavaksi. Soitimme eri Kennelpiirien yhdistyksiin ja toivoimme saavamme tietoa päiväkodeista, joissa kaverikoira vierailee. Kun yhdyshenkilöitä ei kuitenkaan saatu tavoitettua puhelimitse eikä sähköpostitse, tai he kertoivat, etteivät tällä hetkellä vieraile missään päiväkodissa, päätimme alkaa itse soittamaan eri päiväkoteihin ympäri Suomea. Kun sopivia kohteita ei vielä löytynyt tarpeeksi, laajensimme tutkimuskenttää myös muihin varhaiskasvatuksen ja lastensuojelun kohteisiin. Lopulta selvitykseen osallistui vaasalaisen päiväkodin sekä SOS-lapsikylän yksikön työntekijöitä. Päiväkodista selvitykseen osallistui 17 henkilöä, ja SOS-lapsikylästä 25 henkilöä, eli kaiken kaikkiaan tutkimukseemme ilmoittautui 42 henkilöä.

Etsiessämme sopivia tutkimuskohteita, meille kerrottiin useasta päiväkodista, että kaverikoiraominaisuus on kyllä tuttua ja varmasti hyvä toimintamuoto, mutta toiminnan esteeksi päiväkodissa riittää yksikin allergiaoireita saava lapsi. Allergiaoireet olivat usein perustelu siihen, miksei kaverikoiraominaisuutta päiväkodissa järjestetty. Soittamiemme puhelujen perusteella usein huoli oli nimenomaan lapsissa, sillä heille ei haluttu aiheuttaa ylimääräisiä ongelmia päiväkodin arkeen.

6.2 Aineiston keruumenetelmä, käsittely ja analyysi

Aineiston selvitykseen keräsimme kyselyn avulla. Kyselyn avulla voidaan kerätä laajakin aineisto, paljon eri henkilöitä ja samalla kysyä useita eri asioita. Koimme sen myös helpommaksi ja aikaa säästäväksi tavaksi, sen sijaan, että olisimme käyneet molemmissa yksiköissä paikalla haastattelemassa henkilökuntaa. Kyselyllä avulla kerätty aineisto on lisäksi nopea käsitellä ja helppo analysoida tietokoneen avulla. Myös aika-taulu ja kustannukset ovat helppo arvioida etukäteen, ja yleensä ne pitävät hyvin paikkansa. Sen sijaan aineistoa analysoidessa emme voi olla täysin varmoja siitä, kuinka

vakavissaan vastaajat ovat olleet ja ovatko he pyrkinet vastaamaan rehellisesti ja huolellisesti. Myös väärinymmärryksiä on vaikea kontrolloida samoin kuin vastaamattomuutta. (Hirsjärvi ym. 1997, 184.)

Kyselylomakkeet (liite 2) saatekirjeineen ja vastauskuorineen lähetimme helmikuun 2010 alussa ja vastausaikaa annoimme kaksi viikkoa. Postin kautta lähetettävä kyselylomake oli mielestämme hyvä ratkaisu Internetin kautta tehtävän kyselyn sijaan. Selailtuamme aiempia tutkimuksia ja opinnäytetöitä, oli joissakin niistä ongelmaksi muodostunut sähköpostin hankala käyttö. Monet työntekijät eivät käytä omaa työpaikan sähköpostiaan, ja siten vastauksia oli jäänyt saamatta. Vaikka Internetin kautta tehtävä kysely olisi ollut meidän kannaltamme helppo ja aikaa säästävä, niin päätimme suorittaa kyselyn varman päälle ja lähettää lomakkeet postitse. Myös yksiköiden johtajien oma innostuneisuus kyselyyn osallistumisesta sai meidät vakuuttuneiksi tästä aineiston keruutavasta ja johtajat lupasivat omalta osaltaan kannustaa henkilökuntaa vastaamaan kyselyyn. Kun vastauksia ei sovittuun päivään mennessä kuitenkaan tullut yhtään kappaletta, soitimme molempiin yksiköihin ja tiedustelimme vastausten tilannetta. Selvitettyämme tutkimuksen etenemisen ongelmat molemmista yksiköistä, aloimme uudelleen odottaa kyselylomakkeiden palautumista. Kaiken kaikkiaan vastauksia tuli 17 kappaletta, joten vastausprosentiksi saimme 40 %.

Tutkimuksen olisi myös voinut toteuttaa kvalitatiivisella eli laadullisella menetelmällä. Kvalitatiivisen tutkimuksen avulla pyritään selvittämään käyttäytymisen syitä ja analysoimaan tapauksia tarkemmin. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa aineistoa kerätään esimerkiksi haastattelujen avulla. (Heikkilä 2005, 16–17.) Harkitsimme lisäksi tutkimuksen täydentämistä haastatteluilla, jolloin olisimme saaneet syvällisempää tietoa kaverikoiravierailuista sekä työntekijöiden omakohtaisempia kokemuksia ja näkemyksiä aiheesta. Tämä ei kuitenkaan ollut ajallisesti eikä taloudellisesti mahdollista, koska selvitykseemme osallistuneet yksiköt olivat huomattavan kaukana. Puhelimitse tai sähköpostilla tapahtuvaa haastattelua emme järjestäneet, sillä puhelimitse kerätty aineisto olisi lisännyt kustannuksia, ja sähköpostitse kerätystä aineistosta oli aiempia huonoja kokemuksia vastaamattomuuden takia.

Tutkimuksen kannalta olisi ollut mielenkiintoista vertailla näiden kahden hyvin erilaisen yksikön vastauksia, mutta anonyymiyden turvaamiseksi analysoimme vastauksia yhtenä isona otoksena.

Kyselylomakkeessamme käytimme sekä asteikolla arvioitavia kysymyksiä, joita oli 17 kappaletta, että avoimia kysymyksiä, jotka muotoilimme niin, ettei niihin voinut vastata pelkästään ”kyllä” tai ”ei”. Asteikoissa esitettyihin väittämiin vastaaja valitsee sen vaihtoehdon, mikä kuvaa sitä, miten voimakkaasti vastaaja on samaa tai eri mieltä asian kanssa: 1 = Täysin eri mieltä, 5 = täysin samaa mieltä. Avoimissa kysymyksissä vastaaja puolestaan saa mahdollisuuden sanoa, mitä hän on todella mieltä asiasta, eikä omaa mielipidettä tarvitse kahlita mihinkään valmiiksi annettuun vaihtoehtoon (Hirsjärvi ym. 1997, 189–190). Teimme lomakkeesta yksinkertaisen, emmekä myöskään halunneet tehdä siitä liian pitkää ja monisivuista, sillä se olisi saattanut vaikuttaa ihmisten innokkuuteen vastata kyselyyn. Vastaajien anonyymiuden varmistimme sillä, ettemme kyselleet liikaa taustatietoja tutkimuksemme alussa, sillä naisvoittoisella alalla esimerkiksi päiväkodissa olisi miespuoleisen henkilön vastaus erottunut hyvin joukosta. Samoin kuin työntekijän iän selvittämisen katsoimme heikentävän anonyymiuden säilymistä.

Vastaukset luimme läpi moneen kertaan, jotta niistä saataisiin syvällisempi kuva, ja että niistä olisi helpompi nähdä kokonaiskuva. Aineiston litteroimme tarkasti sanasta sanaan tietokoneelle tallennettuun muotoon, josta sitten oli helppo tehdä tarvittavat analyysit ja pohdinnat. Asteikolla 1-5 arvioitavat kysymykset käsittelimme Microsoft Excel-taulukko-ohjelmalla, jolla teimme aineistoamme kuvaavat ympyrä- ja pylväsdiagrammit. Tutkimuksessamme olisimme myös voineet käyttää SPSS-ohjelmaa tuloksien analysointiin, mutta ohjelma oli meille vieras ja sen käyttö olisi vaatinut parempaa perehtymistä ja opettelemista. Microsoft Excel-ohjelma oli puolestaan ennestään tuttu, ja oli riittävä analysoimaan selvityksemme tuloksia. Tuloksissa esitämme myös osan vastauksista suorina lainauksina.

6.3 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Tutkimustamme varten selvitimme tarvittavat lupa-asiat lähettämällä sopimukset (liite 1) molempiin yksiköihin, sekä sopimalla tutkimukseemme osallistumisesta myös Vaa-

san kaupungin varhaiskasvatusjohtajan ja SOS-lapsikylän johtajan kanssa. Näin varmistimme, että tutkimusaineiston keruu tapahtuu eettisesti oikein. Kun molempien yksiköiden johtajien suostumus saatiin, tarkoittaa se henkilökunnan olevan pätevää tekemään arviointeja, ja samalla sitä, että tutkimukseen osallistuminen on ollut täysin vapaaehtoista (Hirsjärvi ym. 1997, 27). Saatekirjeessä painotimme vastausten jäävän ainoastaan meidän käsittelyymme, eikä vastaajien henkilöllisyys tule missään vaiheessa paljastumaan. Vastaukset analysoituamme ja tutkimuksen valmistuttua hävitimme vastauslomakkeet asianmukaisella tavalla.

Tutkimuksen luotettavuus käsittää muun muassa mittaamisen, aineiston keräämisen sekä tulosten raportoinnin. Käsite reliabelius tarkoittaa mittaustulosten toistettavuutta, eli siis tutkimuksen kykyä antaa ei-sattumanvaraisia tuloksia. Reliabelius voidaan todeta monin eri tavoin, esim. jos kaksi arvioijaa päätyy samaan tulokseen, voidaan tulosta pitää reliabelina. Toinen keskeinen käsite on validius, mikä puolestaan tarkoittaa mittarin tai tutkimusmenetelmän kykyä mitata juuri sitä, mitä on tarkoituskin mitata. Esimerkiksi kyselylomakkeiden kysymyksiin saadaan vastaukset, mutta vastaajat ovat voineet käsittää kysymykset aivan toisin kuin tutkijat ovat tarkoittaneet. Jos tutkija sitten käsittelee saatuja tuloksia edelleen alkuperäisen idean mukaisesti, ei tuloksia voida pitää tosina tai pätevinä. (Hirsjärvi ym. 1997, 216–217.)

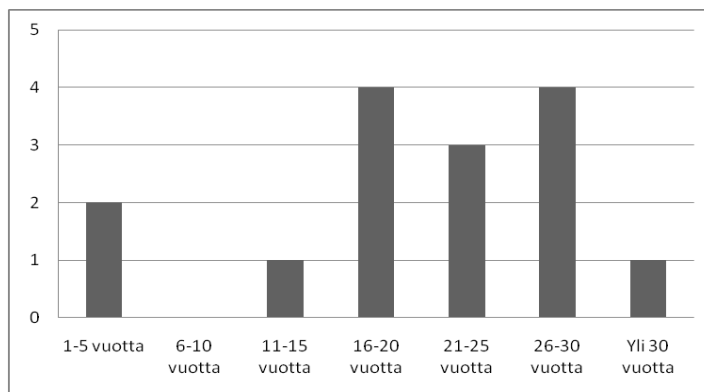
Koska tutkimusaiheemme on varsin uusi ja vähän kartoitettu, käytössä ei ollut mitään valmista mittaria. Näin ollen tutkimme ja pohdimme tuloksia itse, mittasiko lomakkeemme haluttuja asioita. Tutkimuksemme luotettavuus herättää kysymyksiä, sillä vaikka vastausprosenttimme on suhteellisen korkea, 40 prosenttia, otoksemme oli hyvin pieni. Saimme selvityksemme mukaan vain kaksi kohdetta, joten tämä heikentää tutkimuksen luotettavuutta, koska otos jäi toivottua pienemmäksi. Internetistä saatujen tietojen mukaan kohteita, joissa kaverikoirat vierailevat on Suomessa useita, mutta osa ei halunnut osallistua tutkimukseen ja osaan emme saaneet yhteyttä.

7 KYSELYN TULOKSET

7.1 Taustatiedot

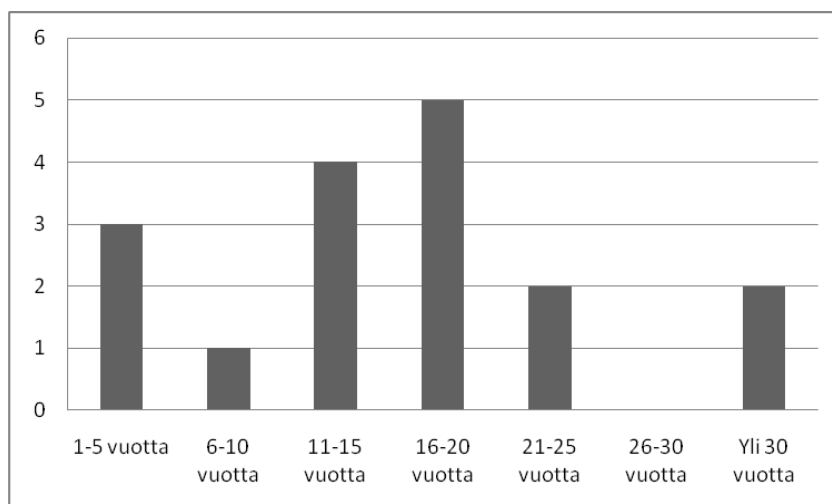
Taustatietoina halusimme selvittää vastaajien työkokemukset sosiaali- ja terveydenhuollon alalla yleensä, sekä työkokemukset nykyisessä työpaikassa.

Suurin osa vastaajista oli ollut sosiaali- ja terveydenhuollon alalla töissä enemmän kuin 15 vuotta. 16–20 vuotta työskennelleitä ihmisiä oli vastaajissa neljä kappaletta, samoin kuin 26–30 vuotta työskennelleitäkin. Kolme vastaajaa ilmoitti työkokemuksensa olevan 21–25 vuotta, ja kaksi vastaajaa 1–5 vuotta. 11–15 vuotta työskennelleitä ja yli 30 vuotta työskennelleitä oli kumpiakin yksi vastaaja.

KUVIO 1 Työkokemus sosiaali- ja terveydenhuollon alalla

Nykyisessä työpaikassaan enemmistö vastaajista (5 kpl) ilmoitti olleensa 16–20 vuotta. Seuraavaksi eniten (4 kpl) vastaajia kertoi olleensa nykyisessä työpaikassaan 11–15 vuotta, ja kolme henkilöä kertoi olleensa 1–5 vuotta. 21–25 vuotta työskennelleitä henkilöitä oli vastaajien joukossa kaksi vastaajaa, kuten myös yli 30 vuotta työskennelleitäkin. Kaikki lomakkeen palauttaneet antoivat vastauksensa tähän kysymykseen.

KUVIO 2 Työkokemus nykyisessä työpaikassa

Halusimme myös tietää, kuinka moni vastaajista oli ollut työvuorossa kaverikoiravierailujen aikana. Myöhempiä vastauksia voidaan siten pitää luotettavampina, kun tiedetään henkilöllä olevan myös omaa kokemusta vierailuista. Tutkimuksen kannalta oli hienoa huomata, että 71 %, eli 12 vastaajaa on ollut paikalla koirien vierailujen aikana. Loput viisi henkilöä (29 %) ilmoitti, ettei ole ollut tuolloin työvuorossa ja muutama heistä olikin lopettanut kyselyyn vastaamisen siihen. Kyselyn kannalta olikin parempi, etteivät henkilöt vastanneet seuraaviin kysymyksiin, sillä vastaukset eivät olisi perustuneet heidän omiin kokemuksiinsa, vaan mahdollisesti joko teoreettiseen tietoon tai muilta kuultuihin kokemuksiin.

Kysyttäessä, millainen käsitys vastaajilla on kaverikoiratoiminnasta, olivat vastaukset hyvin erilaisia. Muutama vastaajista (3 kpl) kertoi avoimesti, ettei tiennyt toiminnasta juuri mitään, kun taas suurin osa (10 kpl) mainitsi kaverikoiratoiminnan olevan hyvä tai erittäin hyvä asia.

”Lapset ovat tykänneet touhuta koirien kanssa: taluttaneet, koirat vetäneet ahkioissa...”

Yksi vastaajista hieman arveli, että kaverikoiratoiminta taitaa olla yleensäkin aika vähäistä päiväkodeissa, kun taas toinen vastaaja tuntui perehtyneen kaverikoiratoimintaan enemmänkin:

”Koiria voi pyytää vierailulle päiväkoteihin, vanhainkoteihin, koira/voivat olla ulkona tai sisällä.”

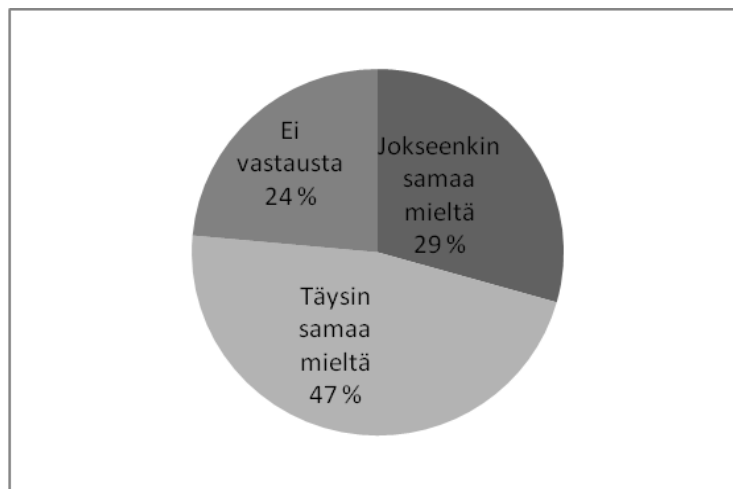
Vastauksista kävi myös ilmi, että vierailut ovat olleet lapsille hyvin mieluisia ja toiminnasta nauttivat lasten lisäksi myös aikuiset. Terapeuttisiakin vaikutuksia oli havaittu kahden vastauksen perusteella.

”Lemmikit ylipäättään voivat toimia jopa ”terapeutteina” sijoitetuille lapsille. Tunteita on helpompi näyttää eläimelle kuin ihmisille.”

”Todella lasten mieleen! Ja monien – vanhemmilta opittu – koirapelko hälvenee.”

7.2 Sosiaaliset vaikutukset

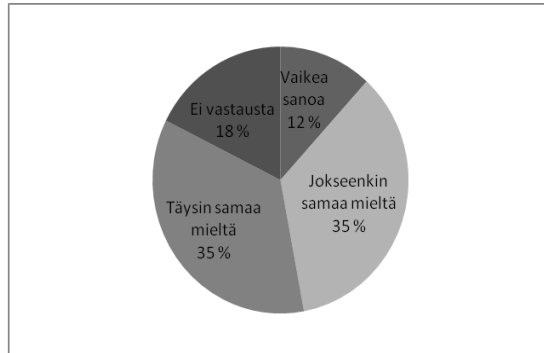
Vastanneista (N=13) vajaa puolet, eli 47 % oli sitä mieltä, että kaverikoiravierailut saavat aikaan keskustelua omassa yksikössä aikuisten ja lasten kesken. Jokseenkin samaa mieltä asian kanssa oli 29 % vastanneista, kun taas tyhjiä vastauksia oli neljä kappaletta, eli 24 % koko osuudesta. Myöhemmistä vastauksista käykin ilmi, että lasten parissa käydään keskustelua ennen koiravierailuja, mutta myös vierailujen jälkeen tapahtuneesta jutellaan ja vaihdetaan ajatuksia. Yhteisissä keskusteluissa voidaan käydä läpi tuntemuksia, hyviä ja huonojakin, ja samalla voidaan miettiä, opittiinko joitain tärkeitä taitoja, joista on hyötyä myös tulevaisuudessa. Reflektoinnilla henkilökunta saa tärkeää tietoa suoraan lapsilta millaisina koirien vierailut oli koettu ja tarpeen tullen esimerkiksi huonoihin kokemuksiin voidaan tarttua.

KUVIO 3 Koiravierailut saavat aikaan keskustelua

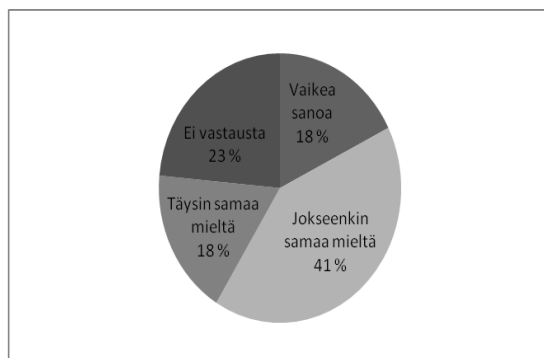
Kun kysyttiin, lisäävätkö koiravierailut sosiaalista kanssakäymistä, yhteensä 70 % koko osuudesta eli kaiken kaikkiaan 12 henkilöä olivat joko täysin samaa mieltä tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että vierailut lisäsivät yksikössä sosiaalista kanssakäymistä. Loput 12 % vastanneista eli kaksi henkilöä eivät osanneet sanoa vaikuttavatko vierailut sosiaaliseen kanssakäymiseen. Vastauksissa kerrottiin, että yleensä vierailut tapahtuivat jonkin pihajuhlan yhteydessä, jolloin kokoonnutaan porukalla yhtä aikaa

ulos ja nautitaan yhdessäolosta. Tyhjiä vastauksia oli kolme kappaletta, eli 18 % kaikista vastauksista.

KUVIO 4 Koiravierailut lisäävät sosiaalista kanssakäymistä

Koiravierailujen aikana koettiin myös yhteisöllisyyden tuntua ja vajaa puolet, eli 41 % oli sitä mieltä, että vierailut lisäävät jonkun verran yhteisöllisyyttä, kun taas 18 % oli täysin samaa mieltä väittämän kanssa. Toiset 18 % vastaajista ei osannut sanoa, oliko vierailulla vaikutusta yhteisöllisyyteen ja loput 23 % olivat tyhjiä vastauksia.

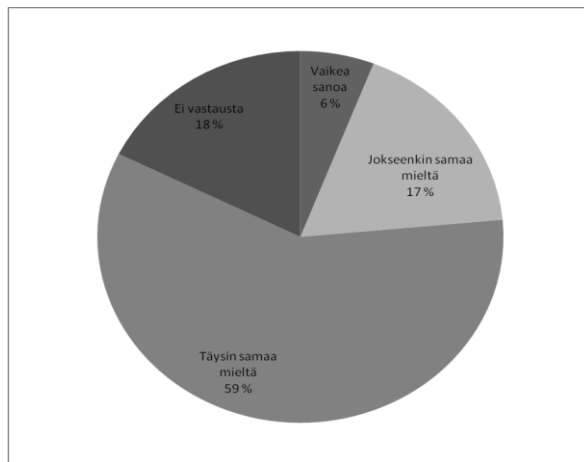

KUVIO 5 Koiravierailut lisäävät yhteisöllisyyttä

7.3 Toiminnan vaikutukset lapsiin

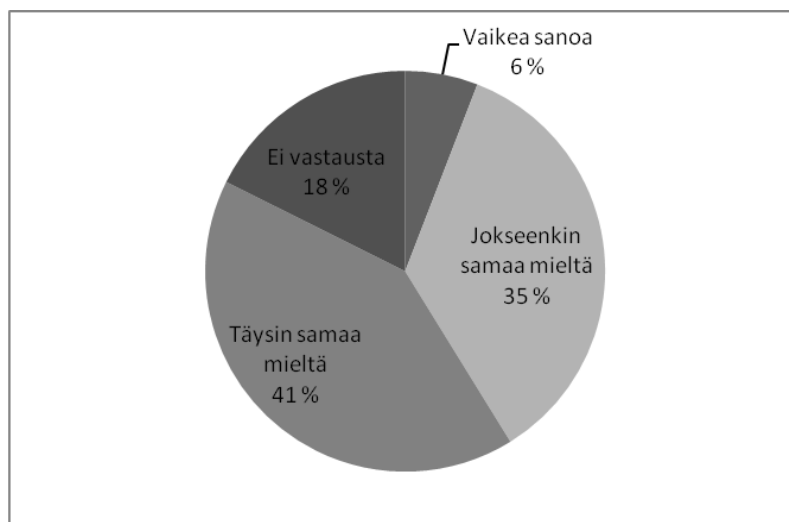
Vierailujen aikana oli mahdollista myös päästä tutustumaan lähemmin erilaisiin koiriin. Osa lapsista oli tyytyväisiä saadessaan katsella koirien touhuja vierestä, kun taas osa lapsista halusi silitellä ja halailla koiria. 59 % vastanneista olikin sitä mieltä, että kaverikoiravierailut mahdollistivat hyvin lasten hellydenosoitukset koirille, ja että lapset saivat kosketella koiria. Kolme henkilöä (17 %) vastasi, että vierailut mahdollistivat jonkin verran lasten hellydenosoituksia ja vain yhden mielestä oli vaikea sanoa

mahdollistivatko vierailut lasten hellydenosoitukset. Tyhjiä vastauksia oli kolme kappaletta.

KUVIO 6 Koiravierailut mahdollistavat lasten hellydenosoitukset

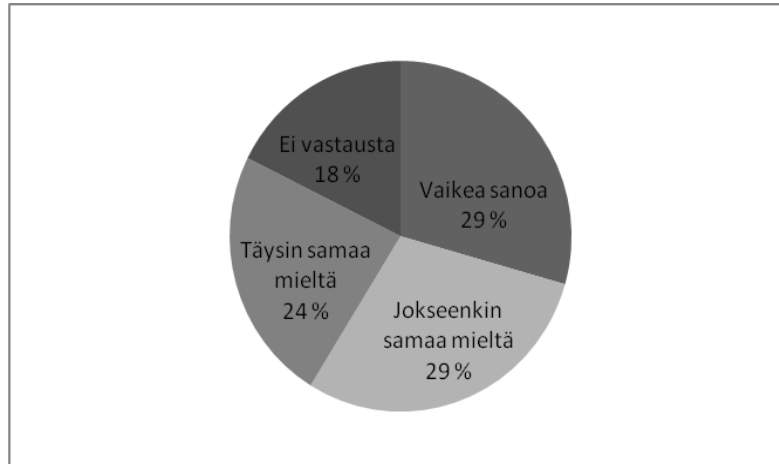
Tunteiden ilmaiseminen sanallisesti oli mahdollista seitsemän (41 %) vastaajan mielestä, kun taas kuusi vastaajaa (35 %) oli jokseenkin samaa mieltä asian kanssa. Yksi vastaajista ilmoitti, että asiaan on vaikea sanoa mielipidettä, ja lisäksi vastauksista kolme oli tyhjiä.

KUVIO 7 Koiravierailut mahdollistavat tunteiden ilmaisun myös sanallisesti

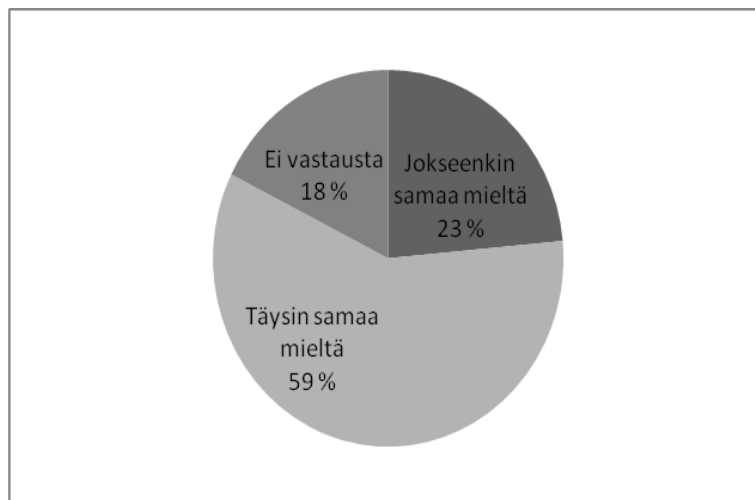
Kysyttäessä, ovatko molempien yksiköiden henkilökunta havainneet vastaavia asioita, viisi henkilöä (29 %) oli sitä mieltä, että koirat vähentävät käytöshäiriöitä jonkin verran, mutta saman verran vastauksia saatiin myös kohtaan ”Vaikea sanoa”. 24 % vastaajista ilmoitti, että koirat vähentävät selvästi käytöshäiriöitä ja eräs vastaajista kuvai-

li, että rajuimmatkin kaverit saadaan rauhoittumaan, kun koira ilmestyy paikalle. Kysymykseen jätti vastaamatta kolme henkilöä.

KUVIO 8 Koiravierailut vähentävät käytöshäiriöitä

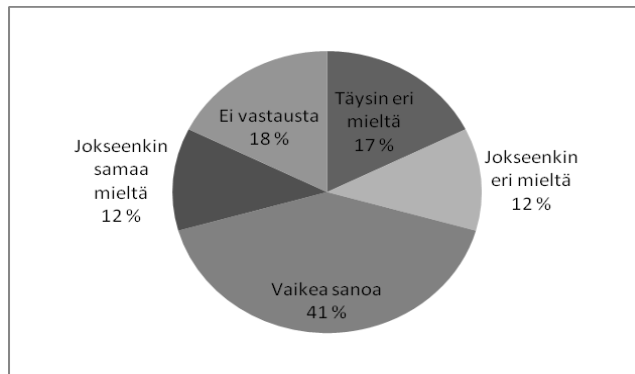
Vastaajista suurin osa, eli 10 henkilöä (59 %) vastasi, että koirat hyväksyvät lapset sellaisina kuin he ovat. 23 %, eli neljä henkilöä oli jokseenkin samaa mieltä asiasta. Tyhjiä vastauksia oli kolme kappaletta, eli 18 % kaikista vastauksista.

KUVIO 9 Koirat hyväksyvät lapset sellaisina kuin he ovat

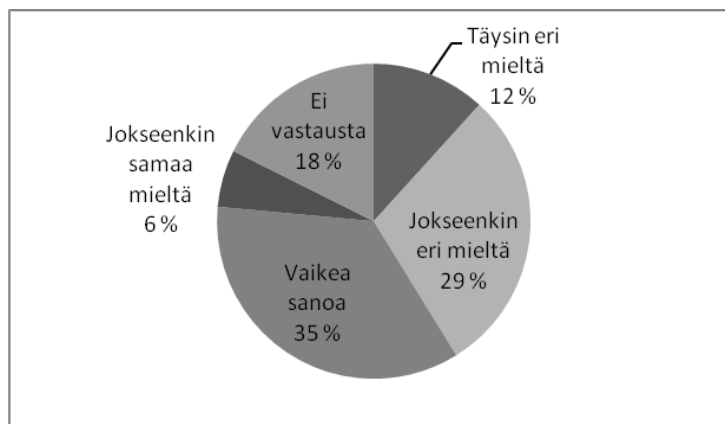
Selvitimme myös, aiheuttavatko koirat allergiaoireita lapsille kaverikoiratoiminnassa. Vastaajista suuren osan (41 %) oli vaikea sanoa aiheutuvista allergiaoireista lasten kohdalla, kun taas 17 % vastaajista oli sitä mieltä, etteivät koirat aiheuta lapsille allergia oireita. Kaksi vastaajaa oli asiasta jokseenkin eri mieltä ja kaksi vastaajaa jokseenkin samaa mieltä. Eräs vastaaja mainitsi kyselyssä, että koirat aiheuttavat allergiaoirei-

ta joillekin lapsista joten sen perusteella valitsi vastausvaihtoehdon ”Vaikea sanoa”. Tyhjiä vastauksia tuli kysymykseen kolme kappaletta.

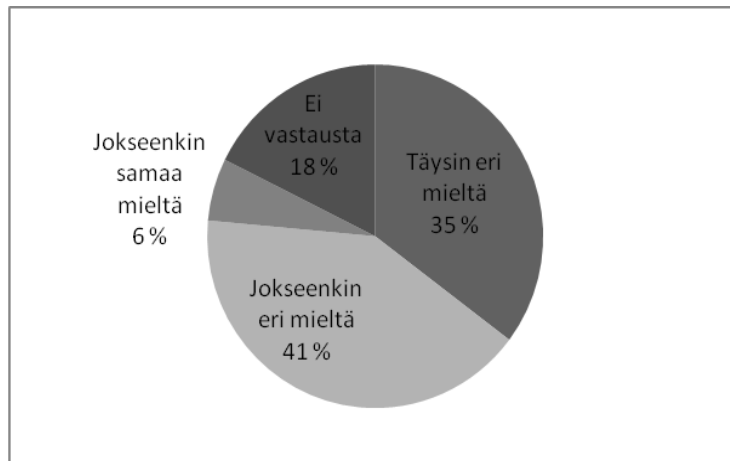
KUVIO 10 Koiravierailut aiheuttavat allergiaoireita lapsille

Tutkimuksellamme halusimme myös selvittää, aiheuttavatko koirat pelkotiloja lapsille. 35 % (6 kpl) vastaajista ilmoitti, että on vaikea sanoa aiheutuuko koirien vierailusta pelkotiloja, kun taas 29 % oli jokseenkin samaa mieltä pelkotilojen aiheutuvuudesta. 12 % oli täysin samaa mieltä asian kanssa ja 6 % jokseenkin samaa mieltä. Tyhjiä vastauksia oli kolme kappaletta.

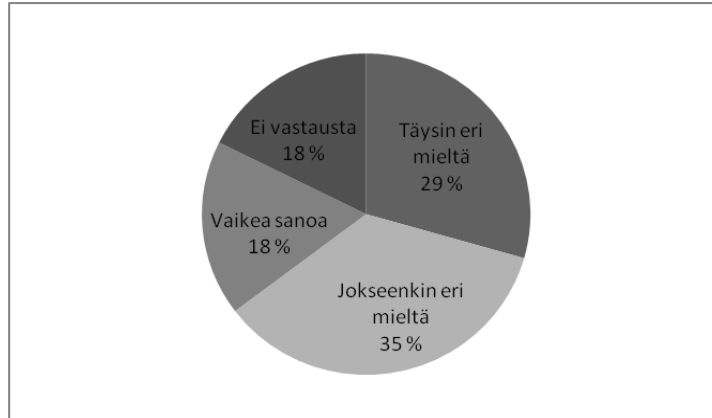
KUVIO 11 Koiravierailut aiheuttavat pelkotiloja lapsille

41 % vastaajista, eli seitsemän vastaajaa oli jokseenkin eri mieltä, kun haluttiin tietää aiheuttavatko koirat lasten lisääntyntä levottomuutta. Täysin eri mieltä väitteen kanssa oli 35 %, eli kuusi vastaajaa ja jokseenkin samaa mieltä oli yksi vastaaja. Levottomuutta voi osittain selittää lasten innostuneisuudella koirien vierailuja kohtaan. Monessa vastauksessa kävi ilmi, että vierailut olivat varsin odotettuja ja toivottuja lasten parissa, ja siksi levottomuuttakin saattoi ilmetä.

KUVIO 12 Koiravierailut aiheuttavat lasten lisääntyntä levottomuutta

Kysyttäessä, saavatko koirien vierailut aikaan epämiellyttäviä tunteita lapsille, suurin osa (35 %) koki, ettei näin juurikaan tapahtunut. 29 %:n mielestä koirat eivät aiheuttaneet lainkaan epämiellyttäviä tunteita.. Tyhjiä vastauksia tuli kolme kappaletta, eli 18 % kaikista vastauksista. Epämiellyttävät tunteet (pelko, jännitys, ahdistus ja niin edelleen.), joita joidenkin lapsien kohdalla voi ilmetä, ovat hyvin pieni osa kaverikoira-toimintaa, mutta huomioitavia seikkoja kuitenkin.

KUVIO 13 Koiravierailut saavat aikaan epämiellyttäviä tunteita lapsille

Lapsien kokemukset koirien vierailuista olivat olleet pelkästään positiivisia ja useassa vastauksessa (6 kpl) todettiin lasten odottavan innolla vierailuja. Koirien vierailut koettiin myös mukavana vaihteluna ja eräs kuvaili vierailujen olevan ”hyvin mielenkiintoisia”.

”Lapset rakastavat eläimiä.”

”Tykkäävät kovasti.”

”Kaikki lapset olivat innoissaan, ja kun koiriin sai koskea ja jutella se oli antoisaa.”

Vastauksista tuli esille myös se, että usein lapsia jännittää koirien kohtaaminen, mutta opastuksen avulla on jännitys hävinnyt. Suurin osa lapsista ilahtuu ja ottaa koirat innoissaan vastaan, mutta arempiakin lapsia on ryhmissä ollut.

”Osa tykkää kovasti/osa pelkää.”

”Suurin osa lapsista on innoissaan, tosin arkojakin lapsia on.”

Kysyttäessä, millaista hyötyä vastaajien mielestä saadaan käyttämällä kaverikoiratoimintaa lasten parissa, olivat vastaukset (13 kpl) monenlaisia, mutta hyvin positiivisia. Vastaajat kertoivat, että toiminnasta löytyy mm. kasvatuksellinen puoli.

”Se tuo lapsille iloa ja opitaan pitämään huolta.”

”Oikeaa suhtautumista eläimiin.”

”Lapset oppivat kuinka ollaan koirien kanssa.”

Yksi kaverikoiratoiminnan perusajatuksista on saada aikaan ihmisissä terapeuttisia vaikutuksia vapaaehtoisvoimin. Osa vastaajista olikin huomannut tämän omien kokemusten myötä ja toi niitä esille tämän kysymyksen kohdalla.

”Terapiavaikutus, hyvää mieltä.”

”Koirat herättävät sellaisia tunteita, jotka saattavat joillain lapsilla olla piilossa... Rajukin kaveri sulaa silmin nähden.”

”Eläimet, siis koirat, hyväksyvät ihmiset sellaisena kuin on -> luottamuksen kasvu, itsetunnon kasvu.”

”Lapset iloitsevat koirien tapaamisesta/silittelystä, eläintä on joskus helpompi lähestyä kuin toista ihmistä, mahdollisia koirapelkoja saadaan laimennettua/poistettua, mukavia keskustelu/askartelu- ym. hetkiä jälkeinkin päin.”

Kaverikoirat vahvistivat myös yhteisöllisyyttä yhteisen tapahtuman myötä ja samalla se toi aikuisille kivaa vaihtelua työrutiineihin. Lapsille vierailut tuottivat vastausten perusteella pelkkää iloa ja erilaista päiväohjelmaa. Vierailut nähtiin hyvänä lisänä päiväkodin arjessa ja sen koettiin tuottavan myös ohjelmaa vierailujen jälkeisille päiville.

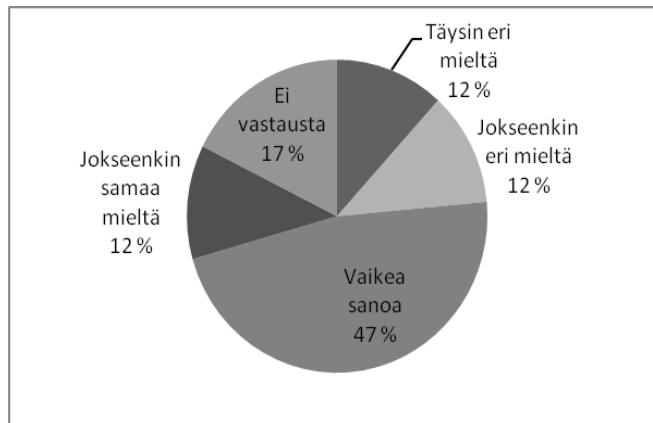
”Rauhallisuus koirien kanssa, hellittely ja hellyyden kokeminen, uusien asioiden oppimista -> vierailut varmaan poikisivat paljon erilaisia toimintoja/keskustelut, askartelut, leikit jne.”

”Saavat silittää/nähdä elävä koira.”

”Lapset luottavat koiriin, eivätkä pelkää niitä, ottavat kontaktia, saavat hyväksyntää ja hellyyttä.”

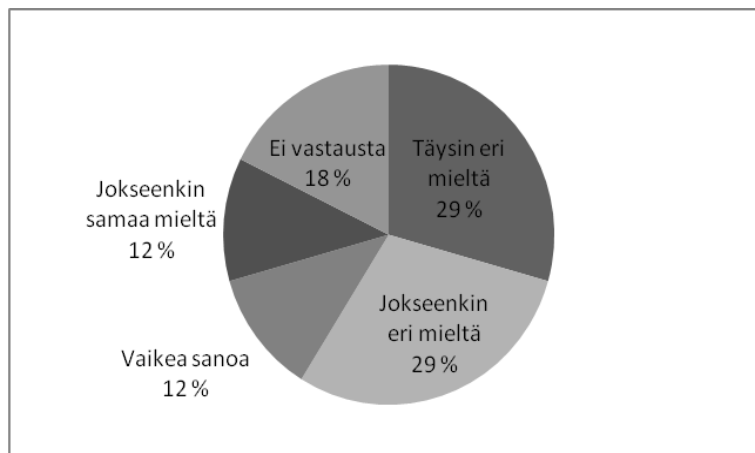
7.4 Toiminnan vaikutukset henkilökuntaan

47 % vastaajista ilmoitti, että oli vaikea sanoa aiheutuuko koirien vierailuista allergiaoireita henkilökunnalle. Täysin eri mieltä väitteen kanssa oli 12 %, eli kaksi vastaajaa, kuten myös toiset 12 % kaikista vastaajista ilmoitti olevansa jokseenkin eri mieltä. Loput 12 % oli jokseenkin samaa mieltä henkilökunnalle aiheutuvista allergiaoireista. Yksi vastaaja kertoi kyselyssä, että koirat aiheuttavat allergiaoireita osalle henkilökuntaan kuuluvista, ja siksi valitsi vastausvaihtoehdon ”Vaikea sanoa”. Tyhjiä vastauksia tuli tähän kysymykseen kolme kappaletta.

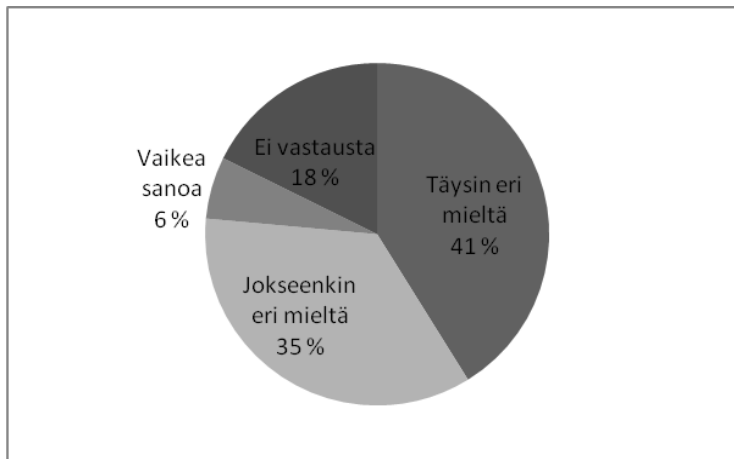
KUVIO 14 Koiravierailut aiheuttavat allergiaoireita henkilökunnalle

Tutkimuksellamme halusimme selvittää, aiheuttavatko koirat pelkotiloja henkilökunnalle. Vastaajien (12 %) mukaan oli vaikea arvioida, aiheuttavatko koirien vierailut henkilökunnalle palkotiloja. Sen sijaan täysin eri mieltä oli 29 %, eli viisi vastaajaa, samoin kuin jokseenkin eri mieltä olevia vastaajia. Jokseenkin samaa mieltä henkilökunnalle aiheutuvista pelkotiloista oli 12 % vastaajista. Tyhjiä vastauksia oli kolme kappaletta.

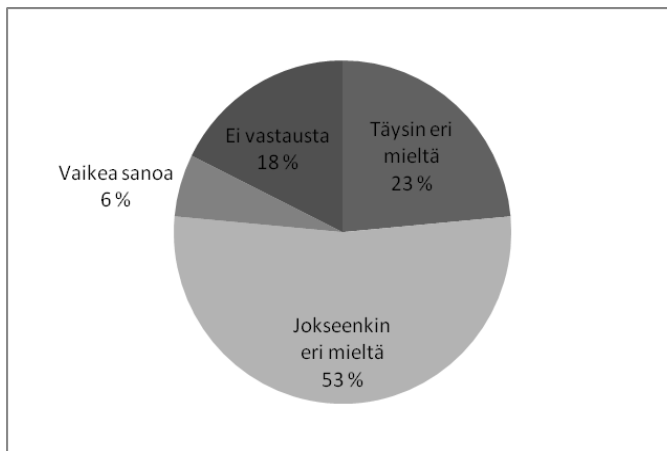
KUVIO 15 Koiravierailut aiheuttavat pelkotiloja henkilökunnalle

Kun kysyimme, aiheuttavatko koirien vierailut liikaa ylimääräistä työtä henkilökunnalle, enemmistö (41 %) oli väitteen kanssa täysin eri mieltä. Jokseenkin eri mieltä oli vastaajista 35 %, kun taas erään vastaajan oli vaikea sanoa kantaansa kysymykseen. Koirien vierailut aiheuttavat työntekijöille muun muassa tiedottamista vanhemmille, yhteydenottoja kaverikoiratoiminnan yhdyshenkilön kanssa sekä jonkin verran organisoimista yksikön sisällä. Näitä asioita ei kuitenkaan selvästikään pidetä ylivoimaisina tai liikaa työtä aiheuttavina. Tyhjiä vastauksia tuli tähänkin kohtaan kolme kappaletta.

KUVIO 16 Koiravierailut aiheuttavat liikaa ylimääräistä työtä henkilökunnalle

Koirien vierailut aiheuttivat hyvin vähän ylimääräistä tiedottamista vanhemmille, eikä sitä ei pidetty liiallisena tai vaikeana järjestää. 53 %, eli yhdeksän vastaajaa ilmoitti, että on jokseenkin eri mieltä väitteen kanssa, kun taas 23 %, eli neljä vastannutta oli kokonaan eri mieltä. Yksi vastaaja ei osannut arvioida, aiheuttavatko koirien vierailut ylimääräistä tiedottamista vanhemmille. Tyhjiä vastauksia oli kolme kappaletta.

KUVIO 17 Koiravierailut aiheuttavat ylimääräistä tiedottamista vanhemmille

Kysyimme myös, millaisia järjestelyjä vierailut aiheuttavat yksikössä. Vastauksia tuli kaiken kaikkiaan 13 kappaletta. Suurempia järjestelyjä vastaajien mukaan ei kaveri-koiravierailut tarvinnut, mutta kaksi vastaajaa kertoi, että henkilökuntaa piti olla paikalla tarvittava määrä ja ohjaajalle piti antaa työvuoro koko päiväksi. Lisäksi eräs vastaajista mainitsi kahvin keiton yhtenä lisäjärjestelynä. Kolme vastaajaa kertoi vierailujen aiheuttavan myös tiedottamista sekä yksikön sisällä että lasten vanhemmille. Yksikön keskuudessa piti sopia, mikä ryhmä menee mihinkin aikaan koiria tapaamaan ja kuinka kauan tapaamiset vuorollaan saavat kestää. Viiden vastaajan mukaan vierailut

olivat järjestetty siten, että ne tapahtuivat lasten ulkoiluaikaan, eivätkä siis aiheuttaneet muutoksia normaaliin päiväohjelmaan. Tiedottaminen koettiin vähäiseksi, eikä se kyselyn perusteella aiheuttanut liian suurta työtä henkilökunnalle.

Kaverikoiravierailuja järjestettäessä on tärkeää, että ryhmän aikuiset tuntevat lapset hyvin ja osaavat huomioida jokaisen lapsen erityistarpeet. Eräs vastaaja kertoi omista kokemuksistaan ja oli huomannut kaverikoiratoiminnan poistavan myös koiriin kohdistunutta pelkoa.

”Ovat olleet aivan haltioissaan. Muutama lapsi on saattanut arastella, mutta pelko on voitettu ja on valittu koira, jota uskaltaa lähestyä.”

Henkilökunnalla piti vastausten (13 kpl) perusteella olla myös tietynlaista ammatillista osaamista. Vastauksissa eniten esiin tulivat etukäteen tehtävät valmistelut, keskustelut lapsien kanssa jne., mutta myös oikeinlaista asennettakin vaadittiin.

”Henkilökunnan pitää ”pohjustaa” lapsia vierailulle keskustelemalla/kertomalla.”

”Aikuiset osaa kyllä esittää kysymyksiä... vaikka lapset keskustelevat ja kyselevät käsittämättömän hienoja juttuja! Ja jokainen aikuinen osaa rohkaista arkoja lapsia.”

”Henkilökunnalta järkevää käytöstä ja innostusta asiaan.”

”Yhteistoimintaa ja hyväksyntää.”

Enemmän ammattitaitoa ja osaamista vaadittiin kuitenkin koirien omistajilta ja toivottiin heidän kertovan lapsille, kuinka koirien kanssa toimitaan ja kuinka koiria käsitellään.

”Koirien tuntemista ja tietämistä käyttäytymisestä.”

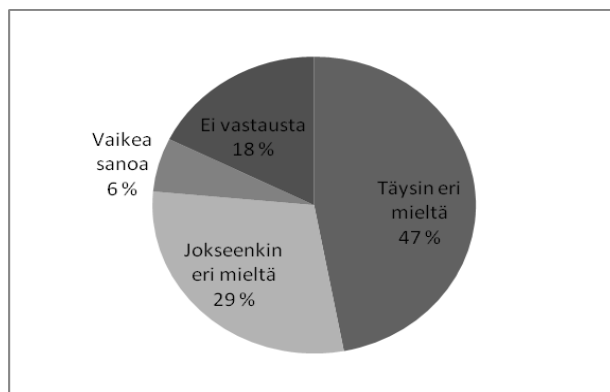
”Lapsille tulee selvittää se, että koiran tulee saada olla aloitteen tekvä osapuoli.”

”Koira ja isäntä ovat käyneet kurssin, olivat aktiivisia, lapsiystävällisiä ja empaattisia.”

”Lapsille täytyy osata kertoa, miten koirien kanssa toimitaan, /koiranohjaajan täytyy tuntea koiransa hyvin.”

7.5 Tilojen järjestely ja suunnittelu

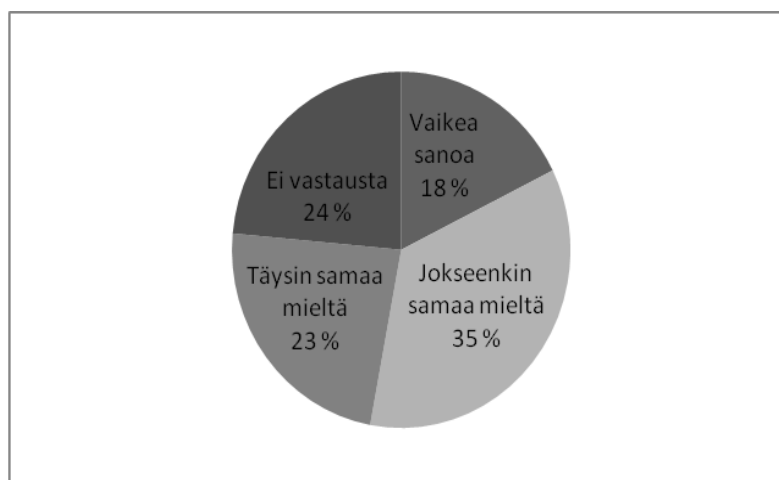
Kyselyn perusteella koirat eivät aiheuta paljoakaan ylimääräistä sotkua tai epäsiisteyttä vierailuillaan, sillä 47 % kaikista vastaajista oli tätä mieltä. Vastaajista 29 % ilmoitti koirien aiheuttavan jossain määrin ylimääräistä sotkua tai epäsiisteyttä, kun taas 6 %:n mielestä oli vaikea sanoa kantaansa tähän asiaan. Tyhjiä vastauksia oli kolme kappaletta. Tutkimuksessamme selvisi, että koirien vierailut tapahtuivat yleensä ulkotiloissa, jolloin siisteydestäkin oli helpompi huolehtia. Ulkotilat olivat myös ratkaisu allergiaoireita saavien lapsien kohdalla, sillä silloin heille ei aiheudu suuria ongelmia koirien vieraillessa yksikössä. Jos vierailuja järjestettäisiin sisätiloissa, tulisi tilan olla sellainen, minne allergiaoireita saavat lapset eivät joutuisi koskaan menemään. Monesti tällaista paikkaa ei ole, eikä sitä ole mahdollista myöskään järjestää. Siksi vierailut on helpompi järjestää ulkona, jolloin ei tarvita suuria lisäjärjestelyjä ja samalla sisätilat pysyvät puhtaina

KUVIO 18 Koiravierailut aiheuttavat ylimääräistä sotkua / epäsiisteyttä

7.6 Kaverikoiratoiminta yksiköissä

Kyselyssämme halusimme selvittää henkilökunnan näkemyksen kaverikoiratoiminnan tarpeellisuudesta yksikön toiminnassa. Vastaajista 6 henkilöä oli sitä mieltä, että kaverikoirien vierailut ovat jokseenkin tärkeä lisä toiminnassa, ja 23 % taas piti vierailuja hyvin tärkeänä lisänä. Kolme vastaajaa ei osannut sanoa, kuinka tärkeänä piti kaverikoiratoimintaa omassa yksikössään, ja tyhjiä vastauksia saatiin neljä kappaletta.

KUVIO 19 Kaverikoiratoiminta on tärkeä lisä yksikön toiminnassa

Kaverikoiravierailujen säännöllisyyttä selvitettäessä kävi ilmi, että vierailuja tapahtui molemmissa laitoksissa noin kerran vuodessa, ja yleensä ulkotapahtumien yhteydessä. Kysymykseen tuli kaiken kaikkiaan 15 vastausta, joista yksi vastaaja kertoi, ettei tiennyt vierailuista mitään, ja kaksi vastaajaa mainitsi tarkan lukumäärän, kuinka monta kertaa tiesi vierailujen olleen tapahtunut.

Kun äskeisiä tuloksia verrataan siihen, kuinka usein vastaajat toivoisivat vierailujen tapahtuvan, voi huomata, että käyntejä toivottaisiin olevan useamminkin kuin kerran vuoden aikana. Yhteensä vastauksia saatiin tähänkin kysymykseen 15 kappaletta, joista kuusi vastaajaa toivoi vierailujen olevan kaksi kertaa vuodessa, ja kolme vastaajaa puolestaan kertoi, että heidän mielestään voisi olla useammin kuin kerran vuodessa, mutta tarkkaa määrää ei mainittu.

”Kokemuksen puuttuessa vaikea sanoa, mutta voisin kuvitella, että kaverikoiravierailuja odotettaisiin riemulla, jos se olisi säännöllistä toimintaa esim. kerran kuussa.”

Nykyinen käytäntö, eli kerran vuodessa tapahtuva vierailu, oli myös kuuden vastaajan mielestä hyvä ratkaisu, eikä siihen heidän mielestään tarvita muutosta. Eräälle vastaajalle riittäisi, jos kaverikoiravierailuja tapahtuisi ”edes sen yhden kerran vuodessa”.

Kun kysyttiin, millaista kaverikoiratoiminta on tällä hetkellä yksiköissä, saatiin vastauksia 14 kappaletta. Kaverikoiratoiminnan todettiin olevan tällä hetkellä useammassakin vastauksessa (8 kpl) harvinaista tai ei ollenkaan tapahtuvaa.

”Ei kovin aktiivista – toivoisimme enemmänkin kenties heidän yhteydenottoaan, TAI että meillä olisi yhteysnumero, josta tiedustella mahdollisuuksia vierailuille.”

”Tällä hetkellä on ollut hiljaista tällä rintamalla.”

Eräs vastaaja myös kertoi, että kaverikoiratoimintaa oli ollut aiemmin yksikössä, mutta se oli kuitenkin loppunut, eikä syytä ollut sen kummemmin tiedossa.

Vierailut tapahtuivat yleensä yksikköjen pihilla, jolloin varmistetaan, ettei allergisille lapsille tai aikuisille tule oireita koirista. Ulkona vierailut koettiin myös helpommiksi järjestää, sillä silloin lisäjärjestelyjen määrä väheni, eikä ylimääräistä sotkuakaan tullut sisätiloihin. Halusimme henkilökunnan kertovan tarkasti, mitä vierailuihin kuuluu ja miten sitä järjestetään. Muutamat vastaajista kuvailivatkin, millaista toiminta heidän yksikössään tällä hetkellä on:

”Kaverikoirat tulevat ja lapset saavat lenkittää ja hoitaa koiria, omistajat kertovat koiristaan.”

”Koira vierailee viikonloppuna.”

”Tulevat ulos ja lapset saavat silittää ja saavat koirista tietoa.”

”Yleensä liittyy johonkin tapahtumaan, esim. laskiaisriehaan on kutsuttu.”

12 vastausta saatiin kysymykseen, millaista toimintaa vastaajat toivoisivat vierailujen olevan. Neljä vastaajaa toivoi toiminnan olevan säännöllisempää, että ”olisi jotain mitä odottaa”. Yksi toivoi toiminnan olevan aktiivisempaa kaverikoirayhdistyksen ja oman yksikön välillä. Kaksi vastaajista haluaisi vierailujen olevan useamminkin ja toivoi toiminnan elpyvän, kun taas kaksi muuta vastaajaa ilmoitti nykyisen käytännön olevan hyvä. Lisäksi yksi vastaaja kertoi kerran vuodessa olevan hyvä ratkaisu ja varsinkin, kun vierailu järjestetään pihajuhlan yhteydessä.

”Juuri sellaista kuin se onkin; eri koirarotuja joihin voi tutustua, ”koiraravajakoita”, sosiaalista yhdessä oloa.”

Positiivisia kokemuksia koirien vierailuista oli myös muita:

”Aivan ihania on ollut hetket, jolloin hauskan nimiset koiraystäväet ovat antaneet itseään pajata ja ovat kenties lipaisseetkin lapsia.”

”Osallistuva toiminta on hyvä.”

Kyselyssämme selvitettiin myös, mikä olisi vastaajien mielestä paras kanava saada tietoa kaverikoiratoiminnasta. Vastauksia tuli yhteensä 13 kappaletta, joista yleisin vastaus oli Internet, jonka mainitsi kuusi henkilöä. Lisäksi hyvänä vaihtoehtona pidettiin myös sähköpostia (3 kpl) tai ihan tavallista postia (3kpl) Kolme vastaajaa toivoi myös kaverikoiratoiminnalta yhteyshenkilöä, jonka kautta voisi suoraan sopia vierailuaikoja. Eräs vastaajista piti hyvänä vaihtoehtona myös ilmoitusta lehdessä, jolloin tietoa toiminnasta saataisiin päiväkoteihin, kouluihin ja vanhusten puolelle.

12 vastausta saatiin, kun halusimme selvittää, millaista vierailuihin liittyvää tietoa vastaajat toivoisivat saavan lisää. Suurin osa vastaajista, eli 50 % (6 kpl), haluaisi tietää lähinnä koiriin liittyviä asioita, kuten millaisia/minkä rotuisia koiria on tulossa, montako kappaletta ja miten koirat suhtautuvat mm. arkoihin tai ylivilkkaisiin lapsiin.

Myös tietoa siitä, saako koiriin koskea ja ovatko koirat tottuneet lapsiin, haluaisi kaksi vastaajaa tietää enemmän. Lisäksi kuvia koirista etukäteen olisi kahden vastaajan mukaan kiva saada, sillä silloin koiriin osattaisiin jo varautua tietyllä tavalla tai sitten olisi kivaa ihan vain arvuutella lasten kanssa kuka kukin koira on. Lisäksi vierailuihin liittyvistä järjestelyistä haluttaisiin tietää enemmän, kuten millainen tila tulisi varata, mitä on ohjelmassa luvassa ja kuinka monta lasta kerrallaan voi silitellä koira. Eräs vastaajista haluaisi myös sopia etukäteen mitä koiran omistajat toivovat ryhmän aikuisilta, ja toinen puolestaan toivoi, että samat koirat ja omistajat tulisivat useamman kerran perätysten esittäytymään. Vain yksi vastaaja oli sitä mieltä, että tiedottaminen oli riittävää.

7.7 Vapaa sana

Lopuksi vielä annoimme vastaajille mahdollisuuden vapaaseen sanaan ja useammat halusivatkin ilmaista tyytyväisyytensä kaverikoiratoimintaa kohtaan.

”Kannattaa jatkaa, ainakin minulla sellaiset kokemukset.”

”Haluaisin, että vierailut jatkuisivat.”

”Vierailut ovat olleet aina ulkona, koska ryhmissä on allergisia lapsia, sisälle ei voi koiran kanssa tulla.”

”Upeata toimintaa – kiitokset sitä tarjoaville!”

”Kiva lisä.”

”Kaverikoiravierailu on positiivinen ja empaattinen kokemus lapsille, koirille, koirien isännille ja henkilökunnalle.”

”Tämä on sydäntä lähellä olevaa toimintaa.”

”Kaverikoiratoiminta voisi olla ihan kiva ja piristävä lisä päiväkodin arkeen. Vaatii ehkä enemmän koiranohjaajalta ja koiralta (sitoutuminen

asiaan – ettei tule suurta pettymystä lapsille, jos koira ei sitten tulekaan vierailulle).

8 POHDINTA

Kaverikoiratoiminnan tutkiminen lasten parissa työskentelevien henkilöiden näkökulmasta oli mielenkiintoista, mutta samalla myös haastavaa. Opinnäytetyömme alkuvaiheessa asetimme tiettyjä odotuksia vastausten suhteen ja oletimme tulosten olevan positiivisia, aivan niin kuin aiemmissa tutkimuksissa oli ollut. Odotuksemme osui oikeaa, ja tulosten perusteella henkilökunta molemmissa yksiköissä piti kaverikoiratoimintaa hyvänä menetelmänä lasten parissa työskennellessä. Haastavuutta työhöme toi sopivien tutkimuskohteiden löytyminen, riittävän aineiston kerääminen, sekä lupa-asioiden selvittäminen. Tutkimuksemme aikataulu viivästyi hieman näiden asioiden johdosta, mutta lopulta nekin järjestyivät. Lisäksi hankaluutta toi lähdemateriaalin löytyminen, sillä kaverikoiratoiminta on vielä melko uusi toimintamuoto ja siten kirjallista materiaalia on hyvin vähän olemassa. Mielenkiintomme tutkimusta kohtaan kuitenkin pysyi koko ajan hyvänä aiheen kiinnostavuuden sekä toistemme tukemisen avulla. Pidimmekin tärkeänä, että tämän tutkimuksen avulla voimme omalta osaltamme tuottaa uutta tietoa kaverikoiratoiminnasta ja saada toimintaa parempaan tietoisuuteen.

Kyselymme vastausprosentti oli 40 %, mikä on hyvä tulos. Molemmissa yksiköissä oli työntekijöitä yhteensä 42 henkilöä, joten vastaajien määräksi saatiin 17 kappaletta. Tutkimuksemme kannalta olisi ollut parempi, jos useampi yksikkö olisi osallistunut tutkimukseemme, sillä siten olisimme saaneet kattavamman otoksen mielipiteistä. Koska tutkimukseemme osallistui vain kaksi yksikköä, voidaan tuloksiamme pitää enemmän tapauskuvauksena kuin yleistettävissä olevina tuloksina. Lisäksi kysymyksiä herättää, miksi 25 ihmistä jätti vastaamatta kyselyymme. Molempien yksiköiden johdattavat olivat puheluiden perusteella hyvin innostuneita osallistumaan kyselyymme ja kertoivat meille yrittävänsä kaikin keinoin saada ihmisiä vastaamaan. Teimme lomakeestammekin niin helpon ja yksinkertaisen, ettei sen täyttäminen vienyt liian pitkää aikaa työntekijöiltä. Nyt voidaankin pohtia, millä tavoin vastaamatta jättäneet vaikuttivat tutkimuksemme tuloksiin. Tulokset kaverikoiratoiminnasta olivat vastausten pe-

rusteella hyvin positiivisia, joten oliko vastaamatta jättäneiden joukossa kenties negatiivisten kokemusten omaavia henkilöitä. Kaverikoiratoiminta on tällä hetkellä saanut pelkästään hyvää mainosta ihmisten keskuudessa, joten jäimmekin miettimään, halusivatko negatiivisia kokemuksia omaavat ihmiset pitää tietonsa itsellään. Yhtenä syynä vastaamatta jättämiseen voidaan pitää myös ajan puutetta, jos siihen ei ole erikseen varattu aikaa eikä henkilö halua käyttää taukoaan tai vapaa-aikaansa kyselyyn vastaamiseen. Voi myös olla, ettei henkilöitä yksinkertaisesti kiinnostanut osallistua tutkimukseemme ja näin ollen jätti vastaamatta ja siten myös palauttamatta lomakkeen. Yksikön johtajien kanssa käymiemme keskusteluiden perusteella on myös mahdollista, että osa henkilökunnasta on ollut vuosi- tai sairauslomalla, eikä siten ole saanut lomaketta itselleen täytettäväksi. Kiinnitimme myös huomiota joidenkin vastaajien tapaan vastata vain osaan kysymyksistä ja jättää osaan vastaamatta. Valittiinko tällä tavalla vain sellaiset kysymykset, joissa vastaus oli positiivinen, ja negatiivisen vastauksen saanut kysymys ohitettiin.

Henkilökunnalla oli kyselymme perusteella positiivisia kokemuksia kaverikoiratoiminnasta lasten parissa. Suurin osa vastaajista oli ollut työvuorossa kaverikoirien vierailuiden aikana ja oli siten luotettava lähde kertomaan kokemuksistaan. Tulosten perusteella vierailut saivat yksiköissä aikaan keskusteluja lasten ja muiden aikuisten parissa, mikä on tärkeä tapa reflektoida tapahtumia. Vierailuista saatiin myös toimintaa vierailujen jälkeiselle ajalle, sillä tapahtumista saatettiin esimerkiksi piirtää tai maalata kuvia. Koirien vierailut katsottiin myös lisäävän sosiaalista kanssakäymistä ja samalla yhteisöllisyyttä yksikön sisällä. Salo (2005, 53,56,71) on tehnyt projektitutkielman koulukoirista opetustyön tukena. Koirat näyttivät toimivan luokassa sosiaalisina katalyytteina eli koirat edistivät sosiaalista kanssakäymistä ja lisäsivät ryhmän välistä sosiaalista toimintaa.

Tapahtumat olivat yleensä järjestetty ulkotiloissa ja monet vastaajat kertoivat vierailujen sijoittuvan jonkin pihatapahtuman yhteyteen. Vierailut olivat myös odotettuja ja hyvin toivottuja tapahtumia sekä lasten että aikuisten keskuudessa.

Koiria sai vastausten perusteella myös silitellä tai muuten vaan kosketella vierailujen aikana. Koskettelu on lapsille luonnollinen tapa tutustua johonkin uuteen ja kiinnostavaan asiaan, ja siksi oli miellyttävää huomata, että vierailujen aikana tämä mahdollis-

tui. Koskettelun avulla koirat eivät jääneet vieraiksi, vaan niistä saattoi saada uuden kaverin ja siten side koiraan saattoi muodostua hyvin vahvaksi. Tunteiden ilmaisu sanallisesti onnistui myös melkein jokaisen vastaajan mielestä, eli lasten oli helppo kertoa niin hyvistä kuin huonoistakin tuntemuksistaan. Ryhmän aikuiset ovat tässä olleet avainasemassa, sillä tuttuina ihmisinä lasten on ollut turvallista kertoa heille tunteistaan. Luultavasti myös koirat ovat saaneet osansa lasten tunnetiloista, sillä läsnäolollaan ne herättävät erilaisia tuntemuksia, ja lisäksi koirille puhuminen saattaa joillekin olla helpompaa kuin toiselle ihmiselle puhuminen.

Lähes kaikki vastaajista vahvistivat myös sen tiedon, että koirat hyväksyvät lapset juuri sellaisina kuin he olivat. Tämä kertoo koirien kyvystä lukea ihmisen sanatonta viestintää ja elekieltä, jonka perusteella pystyy tulkitsemaan ihmisestä paljon. Jos lapsi arkailee tai pelkää koira, reagoi koira lapseenkin eri tavalla kuin vastaavasti iloisesti koiran vastaanottava lapsi. Se ei kuitenkaan tarkoita, että koira pitäisi vähemmän tästä arkailevasta tai pelokkaasta lapsesta, vaan koira yksinkertaisesti antaa tällaiselle lapselle enemmän tilaa ja rauhaa seurailta tilannetta sivusta.

Käytöshäiriöiden vähenemistä ei sen sijaan ollut niin suurta varmuutta vastaajien kesken, vaikka moni vastasikin myönteisesti. Käytöshäiriöitä voi olla vaikea arvioida, jos kaverikoirien vierailuja ei tapahdu säännöllisesti eikä riittävän usein. Jos koira vieraillee keskimäärin kerran vuodessa, on se loppujen lopuksi aika harvoin, että voitaisiin mitata tämän tyyppisiä asioita. Etenkin lastensuojelun kohteissa, joissa käytöshäiriöitä saattaa esiintyä enemmän, olisi hyödyllistä nähdä kaverikoirien vierailuja useammin, jopa kerran kuussa.

Yllättävää oli mielestämme myös se, että vaikka selvityksemme mukaan henkilökunta koki koirien vierailut positiivisina kokemuksina, vain hieman yli puolet vastaajista piti toimintaa tärkeänä lisänä yksikön toiminnassa. Kyselyn perusteella koirat eivät aiheuta liikaa ylimääräistä järjestelyä, tiedottamista, eivätkä myös sotkuakaan. Miksi siis vain noin puolet pitää toimintaa omassa yksikössä tärkeänä? Moni lomakkeen palauttanut oli jättänyt vastaamatta tähän kohtaan.

Allergiaoireet tulivat esille monessa puhelussa, joita teimme selvityksemme alkuvaiheessa etsiessämme sopivia tutkimuskohteita. Jos yksikössä oli yksikin allerginen lap-

si tai henkilökuntaan kuuluva aikuinen, oli tilojen järjestäminen koiria varten hankalaa. Koirilla halutaan kuitenkin saada aikaan pelkkiä iloisia kokemuksia, ilman että se aiheuttaa kenellekään liikaa ongelmia. Näin ollen monet yksiköt olivatkin tehneet sen päätöksen, ettei kaverikoiravierailua toistaiseksi heidän yksikössään tapahdu. Tekevämmme kyselyn perusteella pieni osa vastaajista oli sitä mieltä, että koirat aiheuttavat vähän allergiaoireita lapsille ja aikuisille. Sen sijaan melkein puolet vastaajista ilmoitti, etteivät osaa sanoa aiheuttavatko koirat allergiaoireita. Tänä päivänä puhutaan paljon lasten lisääntyneestä allergisuudesta, joten oireet ovat arkipäivää useimmissa varhaiskasvatuksen yksiköissä.

Koirapelosta puhutaan myös yhä enenevässä määrin mediassa. Vastuullinen koiranomistaja tiedostaa tämän asian, eikä päästä omaa koiraansa tutustumaan vieraisiin ihmisiin, ilman kyseisen henkilön suostumusta. Koirapelkoa esiintyi hieman myös tutkimukseemme osallistuneissa yksiköissä, sekä lasten että aikuisten parissa. Koirapelkoon koettiin kuitenkin pystyvän vaikuttamaan lieventävästi antamalla lasten omassa tahdissaan ja aikuisen tukemana tutustua koiriin. Tällöin kaverikoiratoiminnalla voidaan saavuttaa myös terapeuttisia vaikutuksia, kun pelkotiloja saadaan lievennettyä. Kaverikoirat antavat turvallisen mahdollisuuden ainakin lievittää koirapelkoa. (Suomen Kennelliitto, 17.) Jos lapsi saa onnistumisen kokemuksen pelon hallinnassa, lisää se hänen turvallisuuden tunnettaan (Kirmanen 2000, 126).

Positiivisia tuloksia saatiin myös väittämällä: Koirat aiheuttavat lasten lisääntynyttä levottomuutta, sekä koirat saavat aikaan epämiellyttäviä tunteita lapsille. Selvityksemme mukaan levottomuus ei lisääntynyt koirien vierailujen johdosta muuten, kuin iloisena jännittyneisyytenä lasten parissa. Levottomuutta voi aiheutua myös pelokkaille ja aroille lapsille, jotka eivät niin innoissaan odota koirien tuloa vaan pikemminkin pelkäävät ja jännittävät tulevaa. Kyselyn perusteella koirat eivät henkilökunnan mukaan aiheuttaneet epämiellyttäviä tunteita suurimmalle osalle lapsista, mikä kertoo lasten rakkaudesta eläimiä kohtaan. Thil on tutkinut koulukoirien vaikutusta luokan sosiaaliseen ilmapiiriin. Koira edesauttoi olemuksellaan positiivisen ilmapiirin luomista ja tuo luokan oppilaille ensisijaisesti iloa. Koiran kautta voi purkaa ahdistunutta oloaan positiivisesti ja täten edesauttaa myönteisen tunneilmaisun syntymistä. Koira myös rauhoittaa ja tasapainottaa luokan ilmapiiriä, sekä opettaa luokassa suvaitsevaisuutta, koska koira ottaa vastaan jokaisen oppilaan samalla lailla. (Thil 2007, 42–43.)

Henkilökunnalta vaadittiin tiedottamista oman yksikkönsä sisällä samoin kuin lasten vanhemmille. Lisäksi ryhmän aikuisen tulee tuntea lapset hyvin, jotta osaa ennakoida ja tulkita tilanteita. Lasten tunteminen auttaa etenkin, kun mietitään miten eri lapset suhtautuvat koiriin. Ryhmän aikuiset osaavat siten tehdä vierailuista jokaiselle lapselle mukavan kokemuksen, josta riittää kerrottavaa pidemmäksi aikaa. Koirien vierailu vaatii myös henkilökunnalta tietynlaista asennetta. Vastauksissa kävi ilmi, ettei kaikilla ryhmän aikuisilla tätä välttämättä ole, jolloin se vaikuttaa suoraan koko vierailun luonteeseen. Oma innostumattomuus tai vastaavasti myös liika innostuneisuus huokuu varmasti ihmisen olemuksesta, eikä ole vaikea arvata kuka pitää vierailuista. Tärkeää on myös kertoa lapsille etukäteen kaverikoirien vierailuista, jottei tilanne pääse yllättämään. Samalla voidaan myös käydä läpi esiin tulevia kysymyksiä ja mieltä askarruttavia asioita. Kun vierailu on saatu pohjustettua lapsille tarpeeksi hyvin ja tietyt säännöt käytyä läpi, on lapsillakin varmempi olo siitä, mitä tulee tapahtumaan ja miten tulee toimia. Tässä on myös kasvatuksellinen näkökulma.

Kaverikoiravierailut saivat aikaan mukavien kokemusten lisäksi myös paljon muuta hyötyä. Koirien vierailujen aikana harjoiteltiin tärkeitä taitoja, kuten toisten ihmisten huomioimista, sekä koiran kohtaamista ja käsittelyä. Näistä taidoista on varmasti hyötyä tulevaisuudessa, kun opetellaan sosiaalisia taitoja ja samalla oikeanlaista suhtautumista eläimiin, etenkin koiriin. Koirien nähtiin tuovan paljon terapeuttisia vaikutuksia muun muassa lasten pelkoihin ja käytöshäiriöihin, mutta lisäksi koirat auttoivat myös tunteiden käsittelyssä ja itsetunnon vahvistamisessa. Koirien avulla lapset saivat paljon onnistumisen kokemuksia, ja samalla he saivat tuntea itsensä tärkeiksi ja hyväksytyiksi juuri sellaisena kuin ovat. Nykyisin mediassa annetaan paljon erilaisia ihannekuvia miltä ihmisten tulisi näyttää tai millaisia ihmisten tulisi olla, koirien kanssa saa kuitenkin olla millainen tahansa ja näyttää rohkeasti omalta itseltään.

Kaverikoiratoiminta nähtiin siis hyvin hyödyllisenä toimintana, vaikka aiheuttikin jonkin verran lisätyötä tiedottamisen ja järjestelyjen myötä. Sen tärkein periaate onkin, että koiran hyvistä vaikutuksista voivat nauttia myös lapset, jotka eivät itse omista koiraa, mutta saavat olla koirien seurassa säännöllisesti.

Koska aihe on vielä varsin uusi ja vähän tutkittu täällä meillä Suomessa, olisi tärkeää saada tietoa kaverikoiratoiminnasta myös muiden varhaiskasvatusryhmien parista. Vanhusten ja vammaisten parista on jonkin verran tehty aiempia tutkimuksia, mutta lapsista emme löytäneet yhtään tutkimusta. Tutkimusaiheen valinta oli tämän vuoksi suuri riski, sillä tietoa oli hankala löytää, joten siksi lisätutkimukset lasten parissa toteutuneista kaverikoiravierailuista olisi tarpeen. Hyvän tutkimuksen saisi myös keskittymällä erityislasten parissa tehtäviin vierailuihin, jolloin terapeuttiset vaikutukset olisivat ehkä paremmin huomattavissa. Pitkällä aikavälillä tehdyllä tutkimuksella voitaisiin kiinnittää huomiota, saadaanko koirien avulla apua lasten kuntoutukseen, niin sosiaalisten, fyysisten kuin psyykkistenkin ongelmien saralla. Mitä enemmän aihetta tutkii, sitä parempaan tietoisuuteen kaverikoiratoiminta pääsee, ja siten varmasti myös tutkimusten määrä kasvaa.

LÄHTEET

Aho, S, Laine, K. 1997. Minä ja Muut. Kasvaminen sosiaaliseen vuorovaikutukseen. Otavan kirjapaino: Keuruu

Enäkoski, R, Routasalo, P. 1998. Kosketuksenvoima. Tammer-Paino Oy. Tampere.

Haapamäki, J., Kaipio, K., Keskinen, S., Uusitalo, I. & Kuoksa, M. 2000. Yhteisö kasvattaa. Päivähoito oppimis- ja kasvatusyhteisönä. Tammerpaino Oy. Tampere.

Hallgren, A. 1991. Ihmisen paras ystävä. Gummerus oy: Jyväskylä.

Heikkilä T, 2008. Tilastollinen tutkimus. Edita Prima Oy: Helsinki

Hirsijärvi, S, Remes, P & Sajavaara, P 2009. Tutki ja kirjoita. Tammi: Helsinki.

Invalidiliitto ry. 2010. Avustajakoirat. Avustajakoira-esite

<http://www.invalidiliitto.fi/portal/fi/invalidiliitto/toiminta/kuntoutustoiminta/avustajakoirat/>

Luettu 22.2.2010

Katcher, Aaron 2006. The importance of animal companionship. Between pets and people. New York: Perigee Books; 7.

Kallio, Anja, Kerola, Kyllikki, Kujanpää, Sari 2007. Tunteesta tunteeseen - Tunnetaitojen oppimateriaali kasvatukseen ja erityiskasvatukseen. Opetushallitus: Ohjaajan opas.

Kettinen, N. 2007. Mikä ihmeen kaverikoira? Kaverikoira tutuksi Jyväskylän alueen vammaisalan työntekijöille. Jyväskylän Ammattikorkeakoulua. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Kirmanen, T. 2000. Pelon hallinta ja lapsen turvallisuus. Teoksessa Pauli Niemelä & Anja Riitta Lahikainen (toim) Inhimillinen turvallisuus. Osuuskunta vastapaino:

Tampere.

Laki lasten päivähoidosta 1990/451.

Lehtinen, Sini-Tuulia 1997. Vapaaehtoistoiminta- kasvava voimavara? Näkökulmia ammattityöhön. Mainosmakasiini: Tampere

Lundberg, M. & Paatero, P. 2007. Kaverikoiratoiminta Keljon vanhainkodissa. Mikkelin Ammattikorkeakoulu. Hoitoalan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Jääskeläinen, Pasi 1999. Ovatko koiranomistajat muita terveempiä? Lääketieteellinen Aikakausikirja Duodecim. Luettu 2.4.2010

Kantaneva, Marko 2009. Terveysliikkujan opas. Testaa, kehity ja onnistu. WSOY: Jyväskylä

Kurtz, Lisa 2008. Understanding controversial therapies children with autism, attention deficit disorder and other learning disabilities. Jessica Kingsley Publishers: London

(http://www.google.com/books?hl=fi&lr=&id=_BL02OMLy7YC&oi=fnd&pg=PA39&dq=animal+assisted+therapy&ots=CsguqQSXpv&sig=Mgwnbt5ElHMcPKv6nxtsXOPe_a8#v=onepage&q=animal%20assisted%20therapy&f=false)

Ojala M, 1993. Varhaiskasvatuksen perusteita ja haasteita. Gummerus Kirjapaino Oy: Jyväskylä

Peltonen A & Kullberg-Piilola T, 2000. Tunnetuksi. Tunnetaitoja perheille ja kasvatäjille.

Puonti, Annamaija, Saarnio, Tuula, Hujala Anne toim. 2004. Lastensuojelu tänään. Gummerus Kirjapaino Oy: Jyväskylä

Salo, M. 2005. Kaikenkarvaiset kasvattajat, koulukoirat opetustyön tukena. Turun yliopisto. Rauman opettajan koulutuslaitos/Kasvatustieteiden tiedekunta. Pro Gradu-

tutkielma.

Sathy Ry, 2010. WWW-dokumentti.

<http://www.sathy.fi/> Luettu 22.2.2010

SOS Lapsikylä, 2010 WWW-dokumentti.

(<http://www.sos-lapsikyla.fi/Pages/default.aspx>) Luettu 5.2.2010

Stakes, 2009. WWW-dokumentti

http://varttua.stakes.fi/FI/Sisallot/varhaiskasvatus/mita_on_vaka.htm Luettu 15.1.2010

Stenhammar, R. 1997. Koiran vaikutus sosiaaliseen kasvuun. Helsingin yliopisto.

Kasvatustieteiden laitos. Pro Gradu-tutkielma.

Säkkinen, S. 2005. Kaverikoirat – kurssimateriaali. Oulun Ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Säkkinen, S, Tumelius, R & Heikkinen Sanna. Kaverikoirat Kurssimateriaali. Suomen Kennelliitto Ry.

Taavitsainen, L. 2009. Taakanjakaja. Koira apuna tunnekasvatuksessa. Mikkelin Ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Thil, M. 2007. Koulukoira positiivisen tunneilmaston luojana ja oppimisen esteiden poistajana koululuokassa. Helsingin yliopisto. Käyttäytymistieteellinen tiedekunta/luokanopettajan koulutus. Pro Gradu-tutkielma

Upanne, M. 2004. Lapsen edun ja oikeiden valvonta. Teoksessa Puonti, Annamaija, Saarnio, Tuula, Hujala Anne toim.2004. Lastensuojelu tänään. Gummerus Kirjapaino Oy: Jyväskylä

Vilén, M., Vihunen, R., Vartiainen J., Sivén, T., Neuvonen, S. & Kurvinen, A. 2009. Lapsuus, erityinen elämänvaihe. Helsinki: WSOY.

SOPIMUS OPINNÄYTETYÖN TEKEMISESTÄ

Sopijaosapuolet:

Opinnäytetyön tilaaja: _____

ja Mikkelin ammattikorkeakoulun _____ laitoksen

_____ koulutusohjelman opiskelijat _____

Opinnäytetyön aihe: _____

Opinnäytetyön ohjaajat:

Ohjaava opettaja: _____

Työelämäohjaaja: _____

Opinnäytetyön arvioitu valmistumisaika: _____

Muut sopimusehdot:

Aika ja paikka

Opiskelijan/opiskelijoiden allekirjoitus

Toimeksiantajan allekirjoitus

LIITE 2

Kaverikoiratoiminta lasten parissa.

Hyvä vastaaja!

Olemme Mikkelin ammattikorkeakoulusta ensi syksynä valmistuvia sosionomiopiskelijoita. Teemme opinnäytetyötä kaverikoiratoiminnasta lasten parissa ja keskitymme tutkimaan asiaa henkilökunnan näkökulmasta.

Tällä kyselylomakkeella keräämme tutkimusaineistoa opinnäytetyöhömmme, joten pyydämme Teitä ystävällisesti vastaamaan. Vastaukset käsittelemme luottamuksellisesti, eikä tietoja käytetä muualla kuin tässä tutkimuksessa. Henkilöllisyytenne ei tule myöskään esille missään vaiheessa tutkimusta, sillä kyselyyn vastaaminen tapahtuu nimettömänä, eikä lähettämässänne vastauksessa näy lähettäjän tietoja.

Kyselyyn vastaaminen vie vain hetken ajastanne ja vastauksenne on meille erittäin tärkeä. Toivoisimme saavamme vastauksenne 19. helmikuuta mennessä. Olisimme erittäin iloisia jos osallistuisitte tutkimukseemme!

Annamme mielellämme lisätietoja.

Ystävällisin terveisin

Heidi Pöllänen
044-340 6185

Marjut Sedergren
050-491 8073

Ohjaava opettaja
Lehtori, Virve Jussila
0153 556 882

Työkokemuksenne sosiaali- ja terveydenhuollon alalla

_____ vuotta _____ kuukautta

1) Työkokemuksenne nykyisessä työpaikassanne

_____ vuotta _____ kuukautta

2) Oletteko ollut työvuorossa kaverikoiravierailun aikana?

Kyllä _____ En _____

3) Millainen käsitys Teillä on kaverikoiratoiminnasta?

4) Huomioitanne kaverikoiravierailuista.

Missä määrin olette samaa mieltä seuraavien väittämien kanssa? 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=vaikea sanoa, 4=jokseenkin samaa mieltä, 5=täysin samaa mieltä

Vierailut saavat aikaan keskustelua	1 2 3 4 5
Lisäävät sosiaalista kanssakäymistä	1 2 3 4 5
Lisäävät yhteisöllisyyttä	1 2 3 4 5
Mahdollistavat lasten hellydenosoitukset (koirien silittäminen, pajoitus)	1 2 3 4 5
Mahdollistavat tunteiden ilmaisun myös sanallisesti	1 2 3 4 5
Koirat hyväksyvät lapset sellaisina kuin he ovat	1 2 3 4 5
Vähentävät käytöshäiriöitä	1 2 3 4 5
Kaverikoiratoiminta on tärkeä lisä yksikön toiminnassa	1 2 3 4 5
Aiheuttavat allergiaoireita lapsille	1 2 3 4 5
Aiheuttavat allergiaoireita henkilökunnalle	1 2 3 4 5
Aiheuttavat pelkotiloja lapsille	1 2 3 4 5
Aiheuttavat pelkotiloja henkilökunnalle	1 2 3 4 5
Aiheuttavat ylimääräistä sotkua / epäsiisteyttä	1 2 3 4 5
Aiheuttavat ylimääräistä tiedottamista vanhemmille	1 2 3 4 5
Aiheuttavat lasten lisääntyntä levottomuutta	1 2 3 4 5
Saavat aikaan epämiellyttäviä tunteita lapsille	1 2 3 4 5
Aiheuttavat liikaa ylimääräistä työtä henkilökunnalle	1 2 3 4 5

- 5) Kuinka usein kaverikoirat vierailevat yksikössänne?
- 6) Kuinka usein toivoisitte kaverikoiravierailuja olevan?
- 7) Millaista kaverikoiratoiminta on tällä hetkellä yksikössänne?
- 8) Millaista toivoisitte sen olevan?
- 9) Miten lapset kokevat vierailut?
- 10) Mitä järjestelyjä kaverikoirien vierailut yksikössänne aiheuttavat?
- 11) Minkälaista ammatillista osaamista kaverikoirien vierailut mielestänne vaativat?
- 12) Millaista hyötyä mielestänne saadaan käyttämällä kaverikoiratoimintaa lasten parissa?
- 14) Mikä olisi mielestänne paras kanava saada tietoa kaverikoiratoiminnasta?
- 15) Millaista tietoa olisi mielestänne hyvä saada toiminnasta ennen vierailujen alkamista?

16) Mitä muuta haluaisitte sanoa?

LÄMPIMÄT KIITOKSET VASTAUKSESTANNE!